

Directa

setmanari de comunicació

Núm 343 18 de desembre de 2013 1,70 €

Desenterrar la memòria

La querrela contra el franquisme a l'Argentina i el banc d'ADN català impulsat pels familiars de les víctimes esquerden la llei d'amnistia de 1977

PÀGINES 6-7

2-4

Les filtracions del cas **Cesicat**, llums i ombres d'un culebrot polític amb final incert

14-15

Una reforma de la Constitució brasilera pretén reduir les **terres indígenes**

A fons

L'últim cop de **Quico Sabaté**: història del pla per segrestar els germans Creix

18-19

L'**Espai Mallorca**, un motor de creació i treball horitzontal al Raval de Barcelona

ESTIRANT DEL FIL

L'Operació Govern de Catalunya (#OPGovCAT) reivindicada per un grup d'Anonymous, que plantejava com a objectiu revelar "les actuacions del CNI catalán", es va iniciar el 26 d'octubre amb la filtració d'una quarantena d'informes que mostraven el monitoratge de les xarxes durant les mobilitzacions socials a Catalunya. Durant les setmanes següents el degoteig de filtracions han evidenciat la col·laboració entre la fundació Cesi-cat i els mossos i han desencadenat una polèmica política que, de moment, CiU ha aconseguit aturar.

LLIBERTATS // EL GOVERN D'ARTUR MAS NEGA LA VERACITAT DELS DOCUMENTS MALGRAT EL REGUITZELL DE PROVES QUE EN DEMOSTREN L'AUTORIA I ELS OBJECTIUS

Les filtracions del Cesi-cat, una història de final incert

Marc Iglesias
@La_Directa

El 12 de desembre, el conseller Felip Puig va registrar una sol·licitud de compareixença davant la Comissió d'Empresa i Ocupació del Parlament per donar explicacions sobre les actuacions del Centre de Seguretat de la Informació de Catalunya (Cesicat), una fundació pública dedicada a la ciberseguretat. Dies abans, la CUP, el PSC, Iniciativa, el PP i Ciutadans havien presentat bateries de preguntes, reclamat el testimoni d'una desena d'alts càrrecs de la Generalitat i, fins i tot, proposat la creació d'una comissió d'investigació per aclarir quin tipus de tasques es duen a terme des del Cesicat. El moviment de Puig (que, probablement, compareixerà el mes de gener), va permetre a CiU refredar una polèmica que anava *in crescendo* i garantir el suport d'ERC per tombar les peticions de la resta de partits.

MONITORATGE D'ACTIVISTES

La polèmica sobre les actuacions del Cesicat havia començat sis setmanes abans quan, el 26 d'octubre, es van fer públics 38 documents en format Pdf que mostraven el monitoratge a entitats, activistes socials, advocats, periodistes i mitjans de comunicació durant diverses mobilitzacions de l'any 2012.

L'objectiu dels informes de seguiment és donar "suport tècnic a la Unitat d'Informació del Cos de Mossos d'Esquadra"

Els reports corresponien als operatius desplegats durant el Primer de Maig, la cimera del Banc Central Europeu a Barcelona i el primer aniversari del 15-M i s'enviaven cada sis hores als Mossos i al director executiu i el gerent del Cesicat (Tomàs Roy i Josep Verdura respectivament). Aquesta primera filtració, però, només era el tret de sortida d'un degoteig d'informes que s'anirien fent públics des de diversos perfils de Twitter durant gairebé un mes.

L'objectiu del monitoratge, com explicaven alguns dels documents alliberats el

20 de novembre, era donar "suport tècnic a les accions policials dutes a terme per la Unitat d'Informació del Cos de Mossos d'Esquadra". Aquestes tasques de suport es dividien en tres blocs: la "identificació primerenca d'amenaçes tals com crides o convocatòries de protesta", el "seguiment d'activitat i impacte de les comunicacions realitzades a les xarxes socials" i la "investigació específica d'informació publicada o de persones d'interès".

Segons dades que consten als reports, els responsables de coordinar aquesta tasca eren dos membres de la fundació Cesicat que treballaven amb diversos empleats de l'empresa privada TB Security. Aquesta companyia, que el setembre de 2012 es va integrar al grup Incita, és sòcia estratègica de la fundació Cesicat des que es va crear, l'any 2009.

LES REACCIONS DEL GOVERN

Davant les primeres filtracions, la resposta del govern de la Generalitat va con-

sistir a negar l'autoria dels documents i desacreditar les escasses informacions que s'havien publicat sobre el tema. El 29 d'octubre, una portaveu del Departament d'Empresa i Ocupació va negar que el Cesicat hagués fet els informes i va remarcar que Anonymous no havia accedit a la xarxa de l'organisme. Aquell mateix dia, però, el Cesicat va començar a reclamar la retirada dels documents filtrats a diferents proveïdors de servei, com Dropbox o Mega, al·legant una violació dels drets de propietat intel·lectual.

L'endemà, el conseller de Presidència i portaveu del govern, Francesc Homs, va respondre les preguntes sobre el tema amb un laconic: "No em consta. No li puc dir res més". Al mateix temps, el Departament d'Interior assegurava a Europa Press que no tenia constància que els Mossos haguessin encarregat els informes al Cesicat, però afegia que la policia catalana "si que analitza i fa seguiment del que passa a Internet".

Al centre de la imatge, Carles Flamerich, president del Cesicat fins al 5 de novembre d'enguany; al seu costat, a la dreta, Tomàs Roy, director executiu de la fundació / TIC.cat

ELS 'SERVEIS D'INVESTIGACIÓ I ANÀLISI D'INFORMACIÓ'

Malgrat totes aquestes afirmacions, un document de la web del Cesicat, signat digitalment per l'aleshores director general de telecomunicacions i societat de la informació Carles Flamerich, reconeix l'encàrrec i la participació de les empreses privades en el monitoratge d'activistes. L'escrit, titulat *Plec de prescripcions tècniques per l'aprovisonament de serveis del Cesicat*, forma part de la documentació feta pública abans de la licitació de serveis convocada per la fundació el desembre de 2012. Tal com s'explica al bloc 2.A (*Serveis d'investigació i anàlisi d'informació*), l'objecte del servei licitat és "donar suport al Cesicat i, en especial, als òrgans policials del territori català en matèria de recerca d'informació i en elaboració d'estudis d'anàlisi d'informació en referència a temes que es considerin una amenaça per a l'exercici individual o col·lectiu de les llibertats, la seguretat de les persones, la pau o la cohesió social". Els objectius eren

4,3

milions d'euros és l'import de la licitació per l'aprovisionament de serveis al Cесicat adjudicada el gener de 2013

38

informes que mostraven el seguiment a activistes, periodistes i mitjans van iniciar el degoteig de filtracions del cas

9.064

euros és el que va facturar TB Security pels quatre operatius de monitoratge duts a terme el maig de 2012

Col·lectius

Col·lectius mereixedors de seguiment segons una diapositiva del curs impartit pel Cесicat a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya de Mollet del Vallès

“possibilitar d'anticipar-se a esdeveniments que vagin a produir-se i poder fer les alertes escaients als òrgans amb competències per a evitar els mateixos” i el “monitoratge de fonts OSINT (fonts obertes) i fonts HUMINT (fonts humanes) vetllant per tal que no s'hi publiquin amenaces en els mateixos (sic)”.

Una mica més endavant, el document detalla el tipus de serveis que ofereix el Cесicat en aquest àmbit: serveis operatius (que es defineixen com “aquells serveis que s'invocaran davant de fets políticsocials destacables que, per la seva magnitud, es considera que cal monitorar”), serveis d'investigació, serveis de configuració d'eines de monitoratge de la xarxa, servei de *reporting* d'abusos i projectes d'anàlisi de la informació fets a mida.

MANIOBRES ENTRE BASTIDORS

El cap de setmana de Tots Sants, després que s'haguessin publicat a la xarxa les metadades contingudes als informes de seguiment d'activistes (informació que permetia identificar els noms de les usuàries que els havien fet), el Cесicat va despenjar tots els Pdf de la seva web. El 4 de novembre, es van tornar a posar a l'abast del públic tots els Pdf, tret dels de l'apartat *Perfil del contractant*. En aquesta secció, hi havia els

estàtica amb els serveis oferts i les dades bàsiques de contacte.

Finalment, el 5 de novembre, Jordi Puigneró, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Sant Cugat, va ser nomenat nou director general de telecomunicacions i societat del coneixement de la Generalitat en substitució de Carles Flamerich, que també exercia de president del Cесicat. Tot i que el Departament d'Empresa i Ocupació va negar qualsevol vinculació entre la destitució i la polèmica sobre la fundació, el digital *Tot Sant Cugat* explicava que Felip Puig havia ofert el càrrec a Puigneró dos dies després que es produïssin les primeres filtracions. Aquell mateix dia, dos despatxos de la direcció general que ocupaven dues persones de l'equip de Carles Flamerich van ser desmuntats.

L'AGÈNCIA NACIONAL DE SEGURETAT

El 19 i el 20 de novembre, es van alliberar dos paquets d'informes nous a través de la xarxa. El primer estava dedicat a l'Agència Nacional de Seguretat catalana i l'altre, al paper de la Divisió d'Informació dels Mossos en el monitoratge d'activistes. El recorregut d'aquests documents a la xarxa va ser curt. A partir d'aquell moment, l'estratègia

de filtracions va fer un tomb i van començar a arribar informes nous a la redacció d'*El Confidencial* i *El Mundo*. Segons el primer mitjà, la darrera versió del document on es planteja la creació de l'agència de seguretat nacional hauria sortit de l'ordinador de Tomàs Roy, director del Cесicat. El diari digital també va publicar diversos articles sobre el repartiment, entre alts càrrecs i escortes del cos de Mossos d'Esquadra, de telèfons amb un programari ocult que permetria la localització dels dispositius, el seu ús com a micròfon d'ambient i el control remot de tota l'activitat de l'aparell. En seu parlamentària, el diputat del PP Pere Calbó va afirmar que, el juny de 2013, el Sindicat de Polícies de Catalunya havia escrit una carta al director general de la policia Manel Prat demanant explicacions sobre el tema. El govern, un cop més, va negar la veracitat de les informacions. Mentrestant, fonts d'Interior atribuïen la iniciativa a un programa de seguretat per a Vips i la deslligaven de l'espionatge o el control de les destinataris del telèfon.

Felip Puig va destituir Carles Flamerich, director general de telecomunicacions, el 5 de desembre

Per la seva banda, el 5 de desembre, *El Mundo* va publicar un article on, basant-se en un informe del Cесicat titulat *Disseny i implantació de la Targeta Ciutadana i de la Base de Dades Central de Ciutadans*, s'explicava el projecte de creació de l'anomenat *DNI catalán*. Aquest document d'identitat, que podria incloure dades biomètriques i un xip per fer operacions bancàries, hauria de permetre que la ciutadania fes tota mena de tràmits davant l'administració, fins i tot

Temps de silenci

Durant gairebé un mes, la filtració de documents, les proves de la participació d'empreses privades en les tasques d'intel·ligència o les reaccions de les afectades pels seguiments no van ser tractades pels *mass media* catalans. Les declaracions de la CGT i la CUP de Reus o les preguntes del grup mixt a la comissió d'Interior tampoc no van aconseguir cobertura. Després que, el 20 de novembre, el diputat del PSC Ferran Pedret preguntés sobre el seguiment a moviments socials i l'ús de *telèfons-espia* a Felip Puig, conseller del Departament d'Empresa i Ocupació, el silenci dels mitjans es va començar a trencar tímidament. El PP, per la seva banda, va decidir trepitjar l'accelerador i va interpellar els consellers de Presidència, Justícia i Interior sobre les actuacions del Cесicat. En totes les ocasions, els responsables del govern van optar per seguir negant la participació de l'organisme de la Generalitat, restar importància al tema i qüestionar la veracitat dels documents filtrats. La gran premsa continuava sense interessar-se pel cas i només va cobrir la presentació de la denúncia presentada pel PSC davant la fiscalia.

Finalment, el 4 de desembre, tot i que el l'informe sobre l'existència d'una Agència Nacional de Seguretat catalana que Albert Rivera va brandar davant Mas a l'hemicicle circulava per la xarxa des de feia més de quinze dies, la pregunta del portaveu de Ciutadans i la teoria d'Artur Mas sobre la participació del CNI espanyol en la difusió de les informacions sobre el Cесicat van fer que, durant uns dies, el cas entrés a l'agenda dels grans mitjans de comunicació.

la possibilitat de votar a les eleccions. Una setmana més tard, el portaveu del govern, Francesc Homs, va presentar públicament el projecte de creació d'una base de dades amb tota la informació pública de la població empadronada a Catalunya i d'una targeta per fer tràmits davant l'administració. Segons el conseller de Presidència, però, la targeta no serviria per votar. ◀

L'empresa de seguretat va reaccionar a les filtracions despenjant les webs de TB-Security.com i IncitaSecurity.eu

documents que donaven informació sobre la licitació de serveis convocada pel Cесicat el desembre de 2012 i, entre ells, l'esmentat *Plec de prescripcions tècniques*.

Per altra banda, els perfils de la xarxa social LinkedIn de dues de les tècniques de TB Security que havien participat en els monitoratges i d'un dels tècnics coordinadors del Cесicat van ser esborrats. L'empresa de seguretat va anar més enllà i va despenjar les webs senceres de TB-Security.com i IncitaSecurity.eu, que van ser substituïdes, pocs dies després, per una pàgina

El curs 'Recerca i seguiment a la xarxa dels diferents col·lectius', impartit per un treballador del Cесicat, marcava com a objectius dels monitoratges “identificar agrupacions, individus (històrics, líders, seguidors...), llocs de trobada i esdeveniments”

Recerca i seguiment a la xarxa dels diferents col·lectius
Curs d'Informació 2012/40.106
Institut de Seguretat Pública de Catalunya
Mollet del Vallès, 6 de Juliol del 2012

INSTITUCIONS // UN ACORD DEL GOVERN EN FUNCIONS VA ESTABLIR, EL 16 D'OCTUBRE DE 2012, UN NOU MODEL DE RELACIÓ ENTRE EL GABINET CATALÀ I EL CESICAT

L'evolució del Cesicat

Marc Iglesias

@La_Directa

Creada pel tripartit i desenvolupada sota l'òrbita d'ERC, la fundació Cesicat es va constituir el 22 de desembre de 2009. L'organisme depèn de l'antic Departament de Governació i els seus objectius principals eren: l'establiment i l'execució d'una estratègia nacional de seguretat de les tecnologies de la comunicació i la informació (TIC), el suport a la protecció de les infraestructures crítiques nacionals, la promoció d'un teixit empresarial català sòlid en seguretat i l'increment de la confiança i la protecció de la ciutadania catalana en la societat de la informació.

La creació del Cesicat, una "fundació del sector públic de l'administració de la Generalitat de Catalunya", responia a una lògica seguida per governs d'arreu: el control i la vigilància de la xarxa, que, en un primer moment, havien efectuat els Equips de Resposta davant les emergències informàtiques (CERT) de les universitats, es traspassava a nous organismes més permeables al control polític i més disposats a col·laborar en el desenvolupament de les polítiques de seguretat al ciberespai.

Creada pel tripartit i desenvolupada sota l'òrbita d'ERC, la fundació Cesicat es va constituir el desembre de 2009

A banda de les universitats, els altres pioners en la creació de CERT van ser les grans empreses (especialment del sector bancari), que des del primer moment van considerar la necessitat de tenir unes xarxes robustes i un equip humà encarregat de lluitar contra les intrusions informàtiques. De fet, des de la seva constitució, el patronat del Cesicat va comptar amb la participació de La Caixa (que fa anys que té el seu CERT privat).

LES COMPETÈNCIES SOBRE CIBERSEGURETAT

De la mateixa manera que ha passat en altres àmbits que no existien quan es va fer el repartiment de competències entre l'Estat i les autonomies durant la transició, el desenvolupament d'organismes dedicats a la seguretat de les xarxes s'ha fet en un escenari de terra de ningú que ha deixat marge d'actuació als governs autonòmics.

Malgrat ser un organisme desconegut pel gran públic, l'existència del Cesicat no era cap secret i, per posar un exemple, l'octubre de 2011, el Centre Criptològic Nacional -que depèn del Centre Nacional d'Intel·ligència espanyol (el CND)- va signar un conveni de col·laboració i de suport amb el Cesicat per "impulsar els aspectes de seguretat dins el desenvolupament de la societat de la informació".

Cesicat) estaven immersos en un procés de reorganització i d'aplicació d'un nou model centralitzat de contractació de serveis que, segons el govern, pretenia generar "estalvi, eficiència, transformació i innovació".

Un ordinador del Cesicat analitza el contingut d'un disc dur extret d'un altra màquina.

LA LICITACIÓ DE SERVEIS DE 2012

El 28 de desembre de 2012, el Cesicat va posar en licitació "un conjunt de serveis de suport" per a l'execució de les seves noves tasques. A la introducció del Plec de prescripcions tècniques, un document signat digitalment pel president Carles Flamerich, s'explica que el Cesicat "engega una nova etapa en la qual assumeix més funcions i responsabilitats i es converteix en una peça cabdal en l'estratègia de govern". Segons el plec, aquest traspàs significa, per al Cesicat, "l'assumpció total del personal i les funcions de seguretat" que s'estaven prestant des de les diferents àrees i oficines de segu-

El Cesicat va adjudicar un lot de serveis per valor de 1,5 milions d'euros a TB Security, empresa del grup Incita, el 2013

retat corporativa de la Generalitat i perseguia donar "resposta a les necessitats actuals del país en matèria de ciberseguretat i als encàrrecs directes del govern".

Els serveis es van licitar en dos lots que, el 23 de gener de 2013, es van adjudicar a Price Waterhouse Coopers Auditores (per un import de 2,8 milions d'euros) i a TB Security Solutions SA (1,5 milions), l'empresa que va participar en els monitoratges a activistes de l'any 2012. ◀

LA NOVA ETAPA DEL CESICAT

El 16 d'octubre de 2012, pocs dies després que Artur Mas dissolgués el Parlament, el govern en funcions va aprovar un acord, signat pel secretari Germà Gordó, que dotava el Cesicat de noves funcions. El text, presentat a proposta dels departaments de Presidència i d'Empresa i Ocupació, encarregava "la planificació, gestió i control de la seguretat de les TIC de l'administració de la Generalitat i el seu sector públic" a la fundació. L'acord de govern també establia un nou model de relació (veure gràfic) entre el govern català i el Cesicat, que esdevenia l'organisme encarregat de centralitzar la interlocució operativa de la seguretat TIC.

Més enllà del context polític, marcat per la consulta sobre la independència de Catalunya, els organismes dedicats a les TIC dependents de la Generalitat (la Direcció General de Telecomunicacions, el Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació i la fundació

#2014 Directes

Les subscripcions són el puntal que ens permet tenir independència econòmica

Aquest 2014 volem arribar a 2014 subscripcions

Subscrivint-te ens ajudes a consolidar el projecte

Truca al **935 270 982** o omple el formulari a

www.directa.cat/regala

Número de c/c (Caixa d'Enginyers)
3025-0001-11-14 33 30 96 97

AIXÍ ESTÀ EL PATI

8-9

La plantilla de Canal 9 i els partits de l'oposició desmenteixen la motivació econòmica del tancament de RTTV

MEMÒRIA // LA QUERELLA TRAMITADA A L'ARGENTINA OBRE UNA ESQUERDA DE LLUM A LA LLEI D'AMNISTIA DEL 77

L'hora de les víctimes del franquisme

La família Valderrama observa els treballs d'exhumació a la fossa comuna de La Pedraja, a Villafraanca Montes de Oca (Burgos), l'agost de 2010 / SERGI BERNAL

Dani Font

@danilfas

Es dirigents de la transició espanyola van decidir esborrar la memòria un cop mort Franco. Les víctimes i les seves familiars no ho han volgut acceptar mai. Davant la manca de voluntat política i judicial de l'Estat espanyol, diverses associacions d'arreu de l'Estat i argentines -aquestes darreres, formades per descendents d'exiliats del franquisme- van prendre mesures i, el 14 d'abril de 2010, coincidint amb el 79è aniversari de la proclamació de la Segona República espanyola, van presentar una querrela a l'Argentina. S'iniciava, així, un procés judicial, tramitat per la jutgessa Servini de Cubría a la ciutat de Buenos Aires. La jurista, emparada en el principi de jurisdicció universal, està duent a terme la investigació dels crims de dret internacional comesos en territori espanyol entre el 1936 -inici de la Guerra Civil- i el 1977, any de les primeres eleccions generals democràtiques.

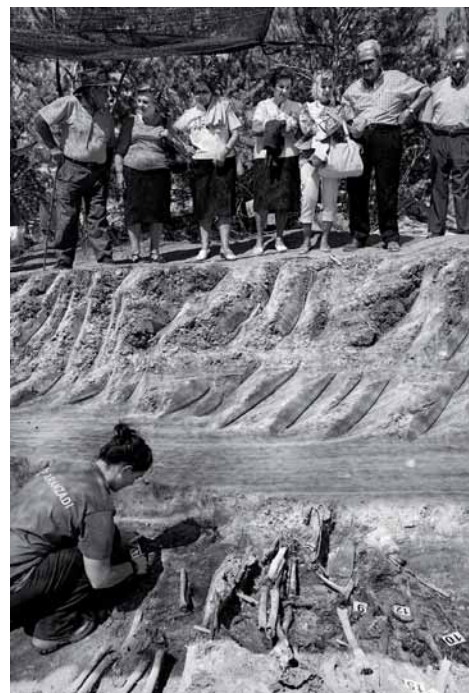
Raül Digon, coordinador d'Atenció a les Persones Represaliades del Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya, recalca que "en aquest cas, la voluntat de la jutgessa ha estat fonamental perquè es pugui iniciar el procés". L'ex-jutge Baltasar Garzón ho havia intentat

La querella pretén encausar alts càrrecs del franquisme per la seva relació amb les penes de mort o les tortures

anteriorment i, tot i que no el van deixar arribar enlloc, va posar de manifest el deute que tenia l'Estat amb les familiars de les víctimes de la Guerra Civil i la dictadura franquista, que reclamen "veritat, justícia i reparació". Entre les querellants, trobem denúncies individuals i col·lectives, com les presentades per la CNT o ERC, que inclou la del President Lluís Companys. Entre d'altres, es pretén

encausar ministres, alts càrrecs i funcionaris del franquisme per la seva relació amb les penes de mort o les tortures a les comissaries.

Si hi ha una llei que bloqueja tots els intents judicials que es fan a l'Estat espanyol per recuperar la memòria, aquesta és la Llei 46/1977 d'Amnistia, aprovada per les Corts provisionals. Va ser la mesura legal a través de la qual es van amnistiar tots els actes tipificats com a delictes anteriors a 1977, inclosos els que recull l'article segon: "Els delictes comesos per les autoritats, funcionaris i agents de l'ordre públic contra l'exercici dels drets de les persones". Digon comenta que "en un primer moment, les amnisties que es van concedir el 76 i el 77, tot i que eren limitades i insuficients, van ser celebrades per molts perquè es veien com una superació de la guerra i perquè, a la presó, encara hi havia molts presos polítics del franquisme. Posteriorment, es van adonar que la llei amnistiava els franquistes dels crims comesos des dels aparells del règim durant més de 40 anys". ◀

"Cada vegada que trobàvem una fossa, els jutges no hi acudien"

Emilio Silva, president de l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica i impulsor de la querella davant la justícia argentina

Com valoren el curs de la querella fins ara?

Doncs, el balanç no pot ser sinó positiu. Estem molt contents amb l'actitud de la jutgessa. Ha cridat dos comissaris de la policia franquista davant la justícia, cosa que no havia succeït mai i que, fa uns anys, era impensable. Pel que sabem, està preparant més peticions d'extradició i, de moment, ha entrevistat nou testimonis, amb els quals ha estat parlant durant dues hores. De moment, tot va com ha d'anar en un procés judicial.

El que no s'entén és que sigui l'Argentina i no l'Estat espanyol qui vulgui reparar el dany.

Bé, aquí hi ha una evident manca de voluntat política per dur a terme aquestes actu-

acions, a més de la judicial. Aquesta realitat és la que ens va portar a presentar la querrela a l'Argentina el 14 d'abril de l'any 2010. A Espanya, totes les portes es tancaven. Cada vegada que trobàvem una fossa, els jutges no acudien al lloc de l'exhumació, tot i que era el seu deure personal segons la llei d'enjudiciament criminal. Situacions com aquesta, que es van anar repetint cada any, ens van fer prendre la decisió de saltar a l'Argentina.

Fins on creus que es pot arribar en l'àmbit judicial?

Nosaltres volíem que s'obris el procés i, un cop obert, que arribi allà on hagi d'arribar. En aquest cas, els encausats són gent acusada de delictes de tortura més recents. Segons les Nacions Unides (ONU), aquest

tipus de delictes no prescriu i, com passa amb qualsevol altre delictes, volem que se sàpiga la veritat, que s'investigui i que s'apliqui la justícia.

Consideres que la querella es podria traslladar a l'Estat espanyol o que pot generar prou transcendència per eliminar la llei d'amnistia de 1977?

Bé, la llei d'amnistia del 77, com diu l'informe de l'ONU, no té cap mena de vigència i està feta per protegir els autors dels crims de desaparició de 113.000 persones i de tortures de desenes de milers. Aquesta llei és un parapet perquè el poder judicial i polític espanyol s'hi pugui amagar darrere. Tots els organismes internacionals han recordat al govern espanyol que aquesta amnistia és una autoamnistia, que no té cap vigència. ◀

Un casquet de bala trobat a la fossa comuna de La Pedraja / SERGI BERNAL

Monòlit erigit els anys 80 per familiars de persones assassinades a Villafranca Montes de Oca / SERGI BERNAL

La memòria amagada a l'ADN

Dos familiars de desapareguts a la Guerra Civil impulsen un banc d'ADN i reclamen l'exhumació de les fosses comunes

Salut Vila
@salutvilaros

El primer banc d'ADN de Catalunya destinat a identificar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil ha sorgit d'una iniciativa particular de dues famílies de víctimes: Guinau-Heredia-Jornet i Malagarriga-Picas-Sort-Ribalta. L'estudi es fa amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona, a través del Laboratori de Medicina Legal i Genètica Forense de la Facultat de Medicina, on es processen i es conserven les mostres d'ADN.

EL PROJECTE CIENTÍFIC

Roger Heredia Jornet és besnét d'un soldat desaparegut a la batalla de l'Ebre. Com ell, Marc Antoni Malagarriga Picas també busca un parent desaparegut durant el conflicte bèl·lic, en aquest cas, el seu oncle. Després de coincidir en un cicle de xerrades sobre fosses comunes, les dues famílies van decidir engegar el projecte del banc d'ADN. Com expliquen els dos impulsors, ara mateix, l'única manera d'identificar la gent desapareguda durant

la Guerra Civil passa per comparar l'ADN de les restes dipositades a les fosses amb l'ADN de les familiars vives.

El banc fa més d'un any que està en marxa i compta amb el suport tècnic i les garanties legals necessàries, assenyala Malagarriga. El protocol que s'ofereix a les persones que tinguin una familiar desapareguda és senzill i rigorós (podeu consultar-lo a <http://dom.cat/5br>). Després d'elaborar un esquema genealògic familiar, el laboratori determina les extraccions de sang necessàries per a cada cas. El cost de cada extracció és de 150 euros, que, de moment, corren a càrrec de la familiar. Una despesa que, segons remarca Malagarriga, hauria d'assumir la Generalitat. Paral·lelament al recull d'aquestes mostres, que es conserven al laboratori de la UB, cal tirar endavant l'exhumació de fosses per procedir a la comparació genètica.

Segons el cens elaborat pel Memorial Democràtic, prop de 4.300 famílies han fet gestions per buscar alguna familiar desapareguda, si bé és segur que n'hi ha moltes més, tal com apunta Heredia. Fins ara, sis famílies han cedit el seu ADN per a l'estudi. Malagarriga i Heredia lamenten

la manca d'interès de la Generalitat, que de moment s'ha negat a fer difusió d'aquesta iniciativa. La recollida de testimonis genètics s'ha de fer amb la màxima rapidesa, afegeix Heredia. És important que les familiars siguin tan directes com sigui possible a la persona desapareguda i, per tant, com més temps passa, més es dificulta l'estudi, ja que queden menys familiars amb vida.

CLAM A LES INSTITUCIONS

El setembre d'enguany, el Grup de Treball sobre les Desaparicions Forçades o Involuntàries de l'ONU (WGEID) va instar el govern espanyol a complir un acord establert pel Dret Penal Internacional: identificar les persones desaparegudes durant un període de guerra civil i dictadura. Aquest informe va esperar els impulsors del banc d'ADN, que van aprofitar la visita de l'ONU per presentar el seu projecte als comissaris.

Coincidint amb la visita del WGEID, els impulsors del banc van fer arribar una carta als 135 diputats i diputades del Parlament. D'aquesta missiva, se n'ha derivat una interpel·lació al Parlament, que es va presentar el 5 de desembre a través de la

Comissió de Justícia i Drets Humans i que, properament, serà sotmesa a votació. Mitjançant aquesta interpel·lació, demanen, per una banda, la divulgació del protocol del banc d'ADN entre el Cens de desapareguts i, per l'altra, la modificació de la llei de fosses sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista. Segons afirma Malagarriga, la llei de fosses actual, aprovada el 2009, no permet que se n'obri pràcticament cap, ja que només tenen dret a exhumar-les aquelles persones que poden documentar l'indret on estan enterrades les seves familiars. El 90% de les famílies de desaparegudes no saben el punt exacte on van morir i van ser enterrades les seves familiars, remarca Heredia. De les 240 fosses comunes que hi ha identificades al país, tan sols se n'han exhumat dues, gràcies a la documentació aportada per les famílies, afegeix.

Marc Antoni i Roger esperen el suport dels grups polítics per avançar en el seu projecte. Caldria que almenys un miler de famílies participessin al banc d'ADN per aconseguir que la idea arribés a tenir sentit, apunten els impulsors. Les tècniques genètiques avancen amb rapidesa i, segurament, d'aquí uns anys, les identificacions milloraran, expliquen, però ara cal obtenir i conservar aquestes mostres i exhumar les fosses, les restes de les quals també es van degradant amb el pas del temps. Això permetrà crear dades en un futur, identificar els cossos i possibilitar que siguin enterrats amb dignitat al costat de les seves famílies. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

MITJANS // LA PLANTILLA I L'OPOSICIÓ DESMENTEIXEN LA MOTIVACIÓ ECONÒMICA DEL TANCAMENT DE RTVV I POSEN EN RELLEU ELS EFECTES DE LA DECISIÓ D'ALBERTO FABRA

Canal 9, posar blanc sobre negre

J. Learreta, P. Molins i F. Navarro

@jlearreta, @MolinsEstelles
i @NavarroCueva

Era divendres 29 de novembre i el Canal 9 anava cap al negre, mentre la plantilla que resistia al plató i emetia de manera autogestionada cridava: "Açò és un colp d'estat". El president de la Generalitat valenciana, Alberto Fabra, consumava així el tancament de Ràdio Televisió Valenciana (RTVV). La decisió va generar una reacció sense gaire precedents en la societat valenciana, que es va mobilitzar de manera massiva per defensar la cadena i denunciar la cultura política hegemònica, de la qual el PP és el màxim exponent.

UNA DECISIÓ POLÍTICA

Els motius arguïts per Fabra són econòmics i el deute -de 1.300 milions d'euros en el moment del tancament del mitjà-

esdevé un argument central d'aquest discurs. Segons el president valencià, RTVV és un model "insostenible" i, per justificar la decisió del tancament, "complicada i difícil", va afirmar: "No tancaré cap col·legi o cap hospital per tenir una televisió autonòmica". La plantilla i els partits de l'oposició, però, no pensen

El tancament de RTVV va generar una reacció inèdita en la societat valenciana, que es va mobilitzar massivament

el mateix. Vicent Mifsud, president del comitè d'empresa, assegura que "no obriran cap escola ni cap hospital amb aquest tancament. El seu objectiu global és privatitzar tots els serveis públics i deixar-los en mans privades". "Nosaltres els vam proposar un pla de viabilitat: reduir

la plantilla a 500 treballadors i la resta assumir un ERO temporal per ajustar-nos al pressupost de la Generalitat", continua Mifsud. De feia, després de la constitució, el mes d'abril, de RTVV SAU i del trasllat del deute a la Generalitat Valenciana, assegura el president del comitè d'empresa, "enguany hauríem tancat amb superàvit". Així doncs, Mifsud aporta arguments i dades contundents que desplacen la justificació econòmica a un segon pla.

L'OFENSIVA VE DE LLUNY

La decisió de Fabra és la cirereta d'un procés d'atacs a la televisió pública. Amb el pretext del deute que feia que l'empresa fos "insostenible", els governs del Partit Popular han volgut desmantellar la corporació en diverses ocasions, però sempre han topat amb el rebuig del comitè d'empresa i de la justícia valenciana. Després de les eleccions autonòmiques de 1999, quan el PP va aconseguir

la primera majoria absoluta al País Valencià, Eduardo Zaplana ja va planejar la privatització de Canal 9. El març de 2003, amb un deute de 553 milions, el consell d'administració de RTVV va acordar l'externalització de part de la programació. Però, el febrer de 2004, després d'un recurs de CCOO, el Tribunal Superior de Justícia de València va tombar el pla perquè incomplia la llei de creació de RTVV -que establia el caràcter públic del mitjà-, la llei de tercers canals i l'Estatut d'Autonomia. L'investida definitiva contra RTVV s'inicià l'agost de 2012 amb un ERO que va deixar 1.198 persones al carrer. L'octubre de 2013, però, el TSJV, va declarar nul l'eixe ERO. I ja sabem la resposta del govern del Partit Popular davant una decisió judicial: modificar la llei de RTVV per tancar la televisió pública via decret, aprofitant el camí obert per les modificacions de la llei de l'audiovisual de 2006 i 2012.

MÉS ENLLÀ DE LA PETITA PANTALLA

La societat valenciana ja no pot veure Canal 9, però quins altres efectes té la mesura de Fabra? Segons el catedràtic de Comunicació Audiovisual de la Universitat del País Basc Ramón Zallo, el tancament té "un impacte negatiu de 230 milions d'euros en la societat valenciana". "És una fallida econòmica prefabricada", conclou. Per la seva banda, Mifsud assegura que "mantenir-la oberta un any costaria 78 milions". Els comptes no surten i tindran un impacte negatiu no només per la població valenciana, sinó també per la plantilla i la indústria audiovisual. Josep Lluís Gómez, coordinador de Periodisme a la Universitat de València, sosté que més de 3.000 per-

Quan el PP va aconseguir la primera majoria absoluta al País Valencià, Eduardo Zaplana ja va planejar la privatització de Canal 9

sones perdran la feina. El president de l'Associació de Productors Audiovisuals, Ximo Pérez, creu que, l'any 2014, desapareixerà el 95% del teixit empresarial, cosa que desmentix el conseller d'Economia de la Generalitat. Màximo Buch advertix que "a mitjà termini, aniran sorgint iniciatives per cobrir el buit de programació en valencià que deixa Canal 9. Per tant, hi haurà oferta d'ocupació al sector audiovisual, encara que siga des de la iniciativa privada".

De moment, però, no tothom hi surt perdent. Hi ha alguns agents als quals la Generalitat Valenciana preferix no molestar: el Villarreal CF continua cobrant la publicitat de Canal 9 -una despesa més del conjunt de 235 milions gastats en el futbol valencià. Els repetidors de televisió també se segueixen pagant, però no s'usen per emetre Canal 9, sinó Medi-

La decisió del tancament de Canal 9 presa per Alberto Fabra és la cirereta d'un procés d'atacs a la televisió pública / PRESIDENCIA GVA

terràneo TV (del Grupo COPE) i Las Provincias TV (del Grupo Vocento). Tots dos grups empresarials són conservadors i, amb la desaparició de Canal 9, no només veuen morir la competència, sinó que es repartiran el mercat de la publicitat. Precisament, Rosa Vidal, directora de Canal 9 que va dimitir tan bon punt va conèixer la decisió del govern, assegura que Fabra va comunicar el tancament als diaris *El Mundo* i *ABC* abans que a ella.

I ARA QUÈ?

Les principals forces polítiques de l'oposició (Partit Socialista del País Valencià, Compromís i Esquerra Unida) ja parlen de reobrir Canal 9 si les properes eleccions autonòmiques generen una nova majoria. Però no és tan fàcil. Vidal, que va ser advocada de l'Estat, advertix que "tancar una televisió i reobrir-la en un temps breu pot suposar frau de llei".

Les principals forces polítiques de l'oposició (Partit Socialista del País Valencià, Compromís i Esquerra Unida) ja parlen de reobrir Canal 9

Si, a les barreres jurídiques, hi afegim el marc de polítiques de reducció del dèficit impulsades per la troica comunitària, el panorama no pinta gens bé. Segons el mandat de la troica, les comunitats autònomes han de reduir el dèficit a un 0,7% de cara a l'any 2015. La corresponsal de Canal 9 Lola Balón afegeix, a més, que "la UE busca una nova legislació per a la

Manifestació a València contra el tancament de RTVV el 9 de novembre / ADOLFO LUJÁN-DISS PRESS

claudicació de tot el panorama audiovisual públic".

De moment, el desmantellament de Canal 9 encara no s'ha resolt del tot. L'empresa necessita un ERO d'extinció per tancar, que es podria allargar fins al març. A més, el PSPV ha denunciat el

tancament de RTVV al Tribunal Constitucional, ja que creu que responde una mesura judicial amb un canvi legislatiu queda fora del dret. Sigui com sigui, Mifsud ho té clar: "Ara ens hem de sublevar per discriminació; ens han convertit en ciutadans de segona". ◀

El nebot de Cospedal i un antic assessor d'Aznar, possibles compradors de RTVV

"Encara no m'he plantejat cap escenari", afirmava el president de la Generalitat Alberto Fabra per explicar què pensa fer amb els actius de Ràdio Televisió Valenciana (RTVV). Rere aquesta façana d'improvisació que mostra el Partit Popular, però, s'hi amaga l'estratègia de vendre el que fins ara ha estat el mitjà públic de les valencianes i els valencians a una empresa privada. Segons el president del comitè d'empresa, Vértice 360° i Secuoya són les dues productores que aspiren al control de la nova televisió valenciana.

La primera està presidida per José Herrero de Egaña López del Hierro, nebot de la secretària general del PP Maria Dolores de Cospedal. Vértice, que ha comptat amb l'actual director de TVE Ignacio Corrales o l'exdirector executiu de Lehman Brothers a l'Estat espanyol Saül Ruiz a les seves files, ja va aconseguir –el mes d'octubre– l'adjudicació d'un contracte de 5,2 milions d'euros pel pla d'externalització de continguts de Televisió Valenciana. En aquell moment, es va fer amb el control de pràcticament dos terços del contingut del canal, però l'anul·lació de l'ERO i el futur tancament de l'ens van desfer l'acord. Tot i així, la productora té com a clientes la majoria de televisions autonòmiques de l'Es-

tat: d'IB3 a Telemadrid, passant per l'andalus Canal Sur o la basca Euskal Telebista. L'extensió del poder del PP als comicis autonòmics de 2011 i a les eleccions generals ha ajudat molt Vértice. El setembre de 2012, el seu deute financer era de 30,2 milions d'euros. Actualment, aquesta quantitat ha disminuït fins a 12,4 milions.

L'altra empresa que opta a comprar RTVV, Secuoya, compta amb Miguel Ángel Rodríguez, exportaveu del govern d'Aznar, com a conseller. Aquest grup de comunicació està experimentant un creixement exponencial aquest 2013. Productora de programes com *Entre Todos* (RTVE) o *Policías en Acción* (LaSexta), presta serveis a totes les cadenes generalistes de l'Estat espanyol. També és present a Telemadrid, Euskal Telebista i IB3. A més, treballa en l'àmbit internacional amb cadenes com Al-Jazira.

Totes dues productores, amb vincles estrets amb el Partit Popular, s'estan beneficiant enormement de la llei que permet privatitzar les televisions públiques aprovada pel mateix PP.

És evident que la seua presència i el seu poder als mitjans autonòmics cada vegada són més grans. El camí està marcat i segueix sense grans obstacles cap a la desaparició total dels mitjans de comunicació públics.

Les universitats es mobilitzen per trobar una alternativa

La privatització no és una opció a l'hora de cobrir les funcions que tenia un espai públic com RTVV. Aquesta és la conclusió a què han arribat les cinc universitats públiques valencianes, que després del tancament de RTVV han acordat crear un grup de treball per reflexionar i estudiar la situació que s'ha creat. D'Eix a Castelló i de València a Alacant, els rectors i la comunitat educativa ha mostrat la seva preocupació perquè el tancament, diuen, afectarà la cohesió territorial, la normalització de la llengua i, també, l'ocupació i les pràctiques de l'estudiantat.

Entre les propostes que hi ha sobre la taula, es planteja la creació d'un mitjà de comunicació que supleixi la tasca de RTVV. Les universitats estan desenvolupant un pla d'acció per crear un mitjà independent del poder polític, una iniciativa que, d'entrada, topa amb l'escull de l'emissió. Les vies possibles són una emissió a través de *streaming* o una televisió en línia amb les xarxes socials com a principal canal de difusió. D'altra banda, hi ha la possibilitat d'usar una llicència de TDT que permeti articular una programació més sòlida, però és una via complicada perquè necessita inversió econòmica i comptar amb l'autorització del PP. Sigui com sigui, la iniciativa permetria mantenir l'oferta de pràctiques per a l'alumnat universitari i el servei públic per a la població valenciana. Tornar a fer el periodisme que feren les treballadores de RTVV durant aquells últims 24 dies, on, veritablement, s'observà l'autèntic poder d'un mitjà de comunicació dirigit per les seues treballadores.

OPINIÓ LLIURE

El salt de Defensa per concentrar la indústria armamentista

Eduardo MeleroInvestigador del Centre Delàs d'Estudis per a la Pau
@CentreDelas

El Ministeri de Defensa està treballant de valent perquè es dugui a terme una concentració dins la indústria militar espanyola. Així es desprèn de diferents notícies que al·ludeixen a la creació d'un "ens industrial consolidat" o "conglomerat industrial de la defensa".

Aquesta concentració s'articulària a través de tres empreses: Navantia i Isdefe, el capital de les quals és totalment públic, juntament amb Indra, de la qual l'Estat -mitjançant la Sociedad Española de Participaciones Industriales (SEPI)- ha comprat el 20,1% de les accions a Bankia, per 337 milions d'euros, fet que l'ha convertit en l'accionista majoritari. Navantia i Indra es troben entre les cent empreses d'armament i de serveis militars més importants del món, segons el rànquing elaborat per l'Institut Interna-

Navantia, Isdefe i Indra serien les empreses que articularien la concentració

cional d'Investigació per a la Pau d'Estocolm (SIPRI). Navantia ocupa la posició 55, mentre que Indra se situa a la 94. Hi va haver rumors que el projecte seria liderat per Eduardo Serra Rexach, que va ser secretari d'Estat de Defensa amb el PSOE (1984-1987) i ministre de Defensa amb el PP (1996-2000), però ell mateix ho ha desmentit.

Sembla que la forma jurídica que adoptarà el nou ens no queda clara. Les opcions que podria estar estudiant el Ministeri de Defensa serien la d'un consorci, una unitat d'interès econòmic o, fins i tot, una nova societat.

L'aposta per la concentració es pot analitzar tant des del punt de vista intern com extern. En clau interna, és una manera de protegir el mercat interior davant les grans empreses d'armament estrangeres. Tradicionalment, els països solen afavorir la seva indústria de defensa nacional a través dels contractes d'adquisició d'armament. Aquesta política de suport a la indústria nacional es podria veure dificultada en l'àmbit de la Unió Europea. Un dels objectius de la política de seguretat comunitària és la creació d'un mercat europeu de defensa. De fet, el juliol de 2006, es va posar en marxa

l'anomenat Règim intergovernamental per promoure la competència dels equips de defensa en el mercat europeu, al qual es podrien adherir voluntàriament els estats membres de la Unió Europea. Espanya es va incorporar a aquest règim, fet que implica una certa obertura dels contractes d'adquisició d'armament a les empreses d'altres països de la UE. El nou conglomerat de la indústria armamentista espanyola seria la via principal per competir amb les grans empreses d'armament europees dins el mercat europeu de la defensa, tant pel que fa als contractes de compra d'armament del Ministeri de Defensa espanyol com a les demandes d'armament d'altres països membres de la Unió Europea.

Seguint amb la dimensió interna, la creació d'aquest conjunt empresarial dotaria el ministeri d'una nova via per influir en la indústria espanyola de defensa. El Ministeri de Defensa manté molt bones relacions amb la indústria d'armament. Un exemple recent seria el d'Adolfo Menéndez, que acaba de ser nomenat president de l'Associació Espanyola de Tecnologies de Defensa, Aeronàutica i Espai (TEDAE); l'associa-

ció que engloba les empreses del sector armamentístic. Resulta que, recentment, Adolfo Menéndez ha estat nomenat conseller d'Indra com a representant de la Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (SEPI).

En clau exterior, aquest nou conglomerat d'empreses militars seria un element més de la política governamental de foment de les exportacions d'armament. Durant aquesta legislatura, amb Pedro

La creació del conglomerat contribuirà a la política de foment de les exportacions d'armament

Morenés com a ministre de Defensa, s'ha produït un salt qualitatiu en aquesta política. Entre les noves decisions adoptades, destaquen: el nou impuls donat a l'Oficina de Suport Exterior el 2013 i la possibilitat de celebrar contractes de govern a govern. L'Oficina de Suport Exterior, integrada al Ministeri de Defensa, s'encarrega de liderar i impulsar les actuacions de foment de la internacionalització de la indústria espanyola de defensa. A través

/ SEISDEDOS

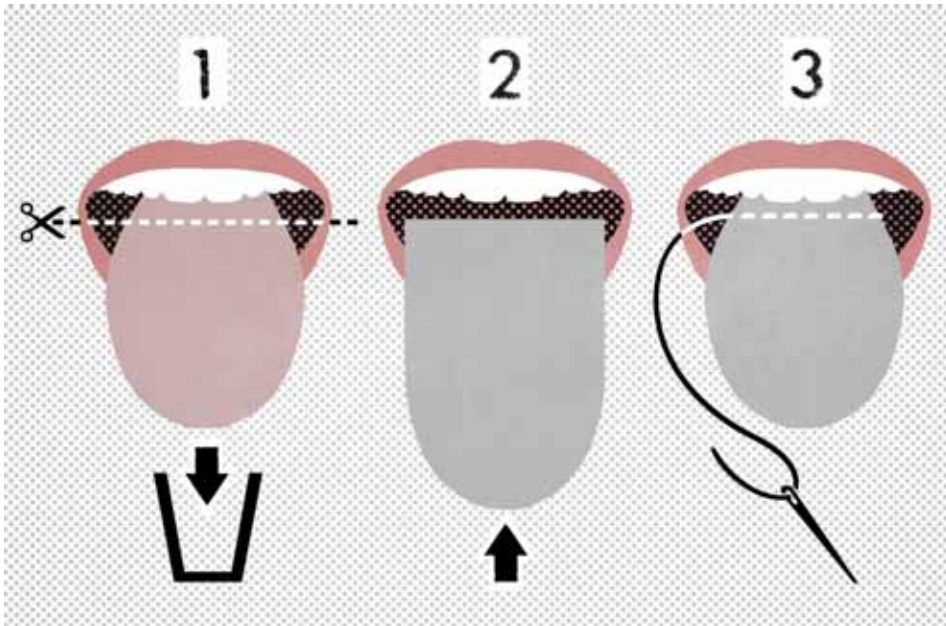
dels anomenats contractes de govern a govern, introduïts el 2012, el Ministeri de Defensa signarà els contractes de vendes d'armament i, per tant, es comprometrà a garantir-ne el subministrament. Amb aquest tipus de contractes, els països adquiridors d'armes veuen reforçada la seva seguretat jurídica en relació amb el compliment del contracte. Així, s'afavoreix clarament la posició de les empreses espanyoles.

No hi ha dubte que la concentració de la indústria militar contribuirà a la política de foment de les exportacions d'armament. Convé recordar que, l'any 2012, es va assolir una xifra rècord, després d'autoritzar exportacions de material de defensa per un valor de 7.694 milions d'euros. Aquesta xifra desorbitada és, en gran mesura, el resultat d'una política governamental desesperada per fomentar les exportacions d'armes espanyoles. Una política orientada decididament al benefici econòmic i no a la prevenció dels conflictes i la protecció dels drets humans, com hauria de ser quan parlem d'armes, un producte que cada cop que s'exporta pot estar alimentant conflictes, polítiques repressives i violència. ◀

PERSPECTIVA

Triar el cafè

David Vila i Ros

Dinamitzador lingüístic, escriptor i economista
@davidvilairos

Una ciutat mitjana dels Estats Units. Entre molts altres negocis, una dotzena de cafeteries de tota la vida. No es fan d'or, però van funcionant. Oferta equiparada a la demanda. Tot d'una, una cadena de cafeteries d'abast nacional hi obre un nou establiment. I un altre. I un altre. I un altre. I encara un altre. I un més. L'oferta supera la demanda. Saturació del mercat. Totes les cafeteries entren en pèrdues, incloses les de la cadena. Guerra de preus. Incapaces d'aguantar el nou context,

El liberalisme, gran aliat del model únic de pensament i d'acció, s'imposa arreu i es converteix en una autèntica amenaça per a la diversitat

les cafeteries van tancant una rere l'altra. Totes? No. La cadena, que pot cobrir les pèrdues amb els guanys que obté a centenars d'altres poblacions, manté els seus establiments. Finalment, només hi resten una dotzena de cafeteries, totes de la cadena. Oferta equiparada a la demanda. Beneficis.

Aquesta és l'estratègia salvatge que segueixen moltes grans empreses de serveis i de distribució, sobretot als Estats Units. Conseqüències? Destrucció del petit negoci, dependència econòmica de capitals forasters, uniformitat. El liberalisme, gran aliat del model únic de pensament i d'acció, s'imposa arreu i es converteix en una autèntica amenaça per a la diversitat i la sostenibilitat. A tots els nivells: econòmic, ecològic i sí, també, lingüístic. Un exemple?

Una comunitat lingüística mitjana, que s'expressa en la llengua pròpia en tots els espais públics. Normalitat lingüística. Per raons polítiques, la comunitat passa a estar sota la sobirania d'un Estat aliè. Aquest Estat imposa la seva llengua a l'administració local. I a l'escola. I als mitjans de comunicació. Un a un, tots els usos públics van decantant-se cap a la llengua dominant, la de l'Estat. Incapaç de resistir l'ofec, la llengua pròpia va quedant arraconada. La seva presència en els usos interpersonals va disminuint, també en l'àmbit privat. Se n'atura la transmissió intergeneracional. La llengua es perd. La llengua de l'Estat ocupa tots els espais d'ús. Normalitat lingüística, però en la llengua imposada. Què més? Pèrdua de diversitat lingüística global. Desaparició d'una manera única i genuïna d'entendre l'entorn, d'interpretar-lo, perquè cada llengua és un univers. Una alternativa menys per fer front al pensament únic. Uniformitat.

Els nostres hàbits lingüístics estan condicionats, per defecte, pels interessos del poder. Si la nostra llengua primera és, també, la llengua del país, renunciar-hi és una manera de sotmetre'ns als dictàmens d'un Estat que ens vol aniquilar com a comunitat. Canviem de llengua sense adonar-nos que, amb aquest gest senzill, l'estem abocant a la substitució. Aprendre a usar-la en qualsevol context, sense complexos i deslliurant-nos dels prejudicis que ens han inculcat, és una manera de reafirmar-nos en la nostra personalitat i de fer palès el nostre compromís envers totes les llengües i les

Si cada llengua conserva els espais d'ús que li són propis, assistirem a la normalització de totes les cultures i de totes les identitats

cultures del planeta. Perquè si cada llengua conserva els espais d'ús que li són propis, assistirem a la normalització de totes les cultures i de totes les identitats. La resposta és la proximitat. Cosmopolitisme ben entès. Transformar la societat és possible si trenquem els marcs referencials que ens volen imposar, ja sigui negant-nos a parlar com volen que parlem o negant-nos a fer el cafè on volem que el fem. Ras i curt. ◀

/ MARIBEL CAROD

CANVI DE RUMB

Cervesers artesans contra Goliat

Carol Galais

Cervesera

@carolgalais

Les fires de cervesa són, per a la fauna cervesera, com els festivals de rock per als peluts. I la de Mediona, a mitjans de juny, és la primera i la més important de totes. Allà, hi trobem venedors de matèries primeres, cervesers casolans, gurus, cervesers *cukoos*, cervesers amb instal·lacions pròpies, especialistes en organització d'esdeveniments, distribuïdors, botigues i baristes. Tots els que conformen el panorama de la cervesa artesana a Catalunya, que no ha parat de créixer des que es va obrir la malaurada Barcelona Brewing Company, fa més de vint anys. Des de llavors, detectem tres fases de creixement: la dels pioners, la dels revolucionaris i la del boom.

A la segona, quan jo hi entro, arriben els franc-tiradors que no respecten res i els bojos del llúpul. Durant la famosa carestia de llúpul ianqui de 2011, vam substituir-los per combinacions que semblaven alineacions dels All Black o jugades de Magic. Només ens va faltar tirar-hi colònia *Chispas*. Paral·lelament, hi ha qui veu la possibilitat de fer negoci distribuïnt i venent cervesa al detall. Només hi ha dos euros de diferència entre una industrial i una de veritat. Entre una merda de versió bastarda i una cervesa que té gust de galetes, mel, cafè, flors, cítrics i passió.

La tercera generació encara ha anat més ràpid i s'ha establert en fàbriques legals. Ha augmentat la competició i, amb ella, les innovacions, més enllà del llúpul... Però també les friccions. Malgrat tot, una cosa ens uneix, un dimoni comú. La cervesa industrial *xunga*. La seva mera existència ens ofèn perquè atrofia les papil·les del personal i degrada la cervesa a "beguda barata que es beu molt freda i es pixa ràpid". Però també ens afecta a altres nivells. Com que els principals mitjans de comunicació estan *comprats*, s'han vetat reportatges sobre la cervesa artesana a mitjans públics. Els grans grups organitzen fires de la cervesa on no es pot vendre més que la seva marca. Es planten a unes festes populars -a l'estil Vito Corleone- i amenacen de retirar el seu patrocini si no es treu un tast de cervesa artesana del programa. De l'empresa on va treballar Buenaventura Durruti i que va ser col·lectivitzada durant la II República, en queda ben poc. Que li preguntin al jutge Pablo Ruz de l'Audiència Nacional, que els acaba d'imposar una fiança de 765 milions. Si no n'hi ha per fer-los boicot, ja em direu què! Hauríem de combatre'ls en el seu terreny: fer una marca blanca de cervesa artesana, enllauçar-la i vendre-la clandestinament de nit per Barcelona. Ah! Això els faria mal! Com deia la desapareguda -i deliciosa- Cervesa Ruïna: "Serà la nostra o la de la Damm". ◀

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.cat per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Episodi de contaminació?

 Rolando d'Alessandro
Barcelona

Des de fa gairebé dues setmanes, Barcelona està experimentant nivells de contaminació que superen de manera reiterada i molt destacada els màxims recomanats per l'Organització Mundial de la Salut i per la UE. Concretament, a l'atmosfera de la ciutat, s'hi detecten concentracions elevadíssimes de tres compostos molt perillosos per a la salut: diòxid de nitrogen, ozó troposfèric i partícules fines. De fet, fonts institucionals calculen

que, anualment, a Barcelona, es registren prop de 4.000 morts prematures per aquesta causa. Davant d'aquesta situació, que hauria de fer disparar totes les alarmes i activar plans de regulació del trànsit i de totes les activitats contaminants, les institucions ciutadanes opten per aconsellar-nos... no fumar (sic!) i ... no sortir gaire al carrer (si no és per admirar les lluminàries nadalenques i la pista de gel de la plaça de Catalunya, suposo).

Aquesta passivitat del govern municipal -encapçalat per tot un metge- a l'hora d'afrontar una situació que arreu es consideraria de risc màxim per a la salut pública és un indicador preocupant d'indiferència pel benestar (l'autèntic, no la fal·làcia d'un consum compulsiu) i la seguretat de la ciutadania per part dels mal anomenats *responsables* de gestionar la *cosa pública* barcelonesa. ◀

PENSEM

El mite que s'ensorra

Xavi Bosch Llufrú
 @xaviBLL

Creixement continu i progrés indefinit. Tot un mite. Des de finals del segle XIX, la cega confiança en la potent proliferació de la tècnica i la indústria, juntament amb una forta mercantilització a l'Europa Occidental, fa que el vell continent es defineixi -ell mateix- com el centre i el motor del progrés: és la típica visió eurocèntrica que es basa només en els resultats. Es tracta d'una idea clarament teleològica que es regeix per ella mateixa i té un futur marcat d'entrada: la humanitat ha iniciat el camí indefectible cap a la plenitud col·lectiva que portarà la humanitat a la felicitat plena. Llavors, estava molt clar. Ara, un segle després, qualsevol persona hauria de poder rebatre aquesta idea de progrés i argumentar el seu fracàs només amb la pròpia experiència. Vivim en un entorn on els recursos són limitats. És

impossible créixer indefinidament perquè l'equilibri ecològic es trencarà.

La teoria del decreixement, proposada per l'economista francès Serge Latouche, posa en qüestió aquesta necessitat d'un creixement econòmic continu per garantir la viabilitat d'un país o, si més no, d'una empresa. És necessari créixer indefinidament per garantir que qualsevol entitat compleixi amb la seva raó de ser? L'economista proposa caminar cap a una economia ecològica local com a mitjà per conquerir l'autosuficiència alimentària, econòmica i financera, vigilat que es produeixin estrictament els béns i els serveis que cobreixin les necessitats dels ciutadans de l'àmbit local i afavorint l'estalvi. Aquest 2014 que s'enceta és una nova oportunitat per capgirar conceptes; un nou any per avançar cap a una disminució de la dependència del creixement absurd i aconseguir satisfer les nostres necessitats a partir de la racionalitat i no a través dels impulsos consumistes que ens han envaït durant dècades. ◀

COM S'HA FET

Aquesta és la darrera DIRECTA de l'any 2013. Marxem de vacances i tornem l'any que ve amb les forces renovades; serà el dimecres 8 de gener. Abans de marxar, però, us deixem la campanya de subscripcions que estem fent a Internet, a la qual us convidem a participar fent el vostre propi *memè* (vegeu més informació a la pàgina 5). Per les que no navegueu per Internet, podeu fer un collage i enviar-nos-el. Hi ha opcions per a tothom, la qüestió és que, de cara a començar bé el nou any 2014, volem aconseguir arribar, precisament, a les 2014 subscripcions. Ens hi ajudeu? D'altra banda, hem de dir que acabem un any molt intens. Un any amb moltes incorporacions a l'equip

de treball de la DIRECTA, però també amb algunes baixes importants. Un any amb molta feina entre bastidors per anar engrèixant aquesta maquinària que és la DIRECTA, que els darrers anys havia crescut per damunt de les possibilitats de la seva estructura. Per tant, tenim molta feina a fer per ressituar-nos i enfocar-nos. Aquest és, justament, el repte que se'n planteja el nou any que entra, encarar definitivament i amb ganes aquest repte i encarar amb força i decisió els nous horitzons que ens estem marcant. Sempre amb la idea d'esdevenir una eina útil per als moviments socials en la seva tasca transformadora. Apa, aneu amb compte amb la publicitat, passeu-ho bé i desobeïu. Fins l'any que ve. Salut!

EL RACÓ IL·LUSTRAT

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Depòsit Legal: G-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona
www.directa.cat
directa@setmanaridirecta.cat
Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

 LICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- Reconeixement. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciadador.
- No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.
- Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'us legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs. NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, Califòrnia 94305, USA

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

REDACCIÓ Estirant del fil David Bou i Marc Font
Així està el pati Jesús Rodríguez i Manu Simarro **Impressions** Adrián Crespo i Isa Benítez **Quaderns d'Il·lacrua** quadernsillacrua@directa.cat **Roda el món** Oriol Andrés i Roger Suso **Expressions** Anna Pujol Reig **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hibai Arbide i Josean Llorente **Agenda** Arnau Galí **La indirecta** Àlex Romaguera **FOTOGRAFIA** Robert Bonet **IL·LUSTRACIÓ** Núria Frago **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Ferran Domènech **SUBSCRIPCIONS** i **DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Karminha **PROGRAMACIÓ WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Tèllez, Sergio Espin i Núria Ribes

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARESME: maresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terresponent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

AQUEST NÚMERO S'ENVIJA A IMPREMTA EL DIA 17

MIRALLS

Justin Schlosberg:

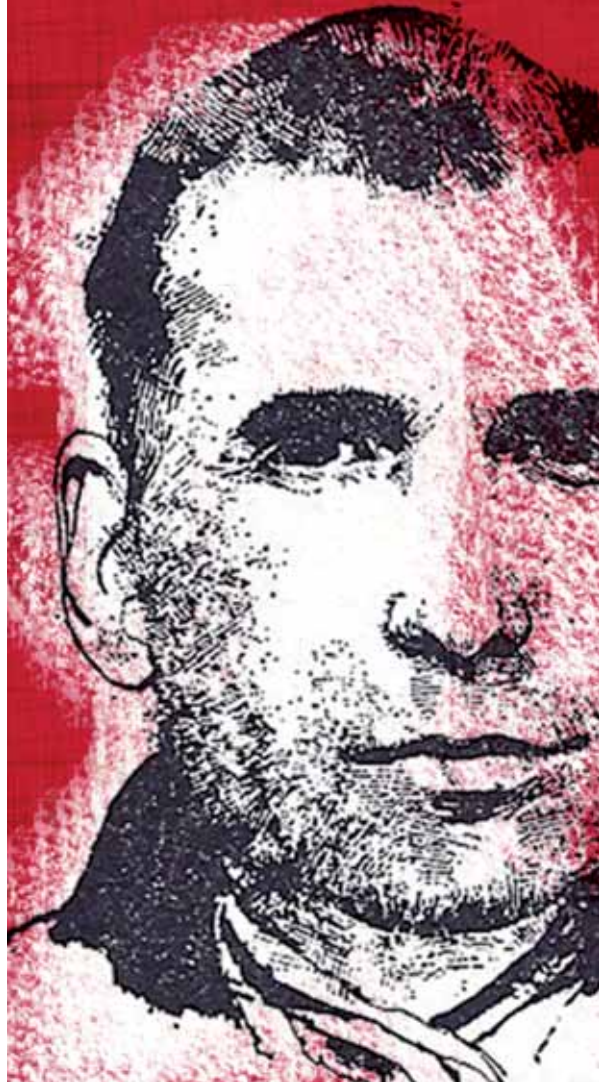
“La idea que vivim a la terra promesa de la diversitat mediàtica és un mite”

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

**L'Espai de l'Immigrant:
acompanyament i
empoderament**

pàg. 6 i 7

Quaderns d'Il·lacrúa 175

DIRECTA 343
18 de desembre de 2013

FOTOGRAFIA:
Héctor Cattollica-
Núria Frago

A FONTS | EL SEGREST DELS GERMANS CREIX

L'últim cop de Quicó Sabaté

El dia de Reis de 1960, l'equip de l'anarquista i guerriller Quico Sabaté havia d'executar un segrest espectacular als caps de la brigada politicosocial franquista, els germans Creix. El cop, que pretenia bescanviar-los per preses polítiques, no va tenir lloc. Els guerrillers van ser interceptats quan travessaven la frontera i Sabaté, després d'una persecució de dos dies, va ser abatut per la Guàrdia Civil a Sant Celoni el 5 de gener. Després de vint anys de lluita armada, Sabaté havia esdevingut un mite per les classes populars, sempre a punt de burlar-se de la repressió policial.

Jordi Bigues
afons@directa.cat

L'oposició al franquisme havia mantingut quinze anys de lluita armada contra la dictadura. Les guerrilles no arrelaven i petites partides de combatents malvivien a les muntanyes sense capacitat de condicionar la vida urbana. En realitat, tan sols la guerrilla llibertària aconseguia colpejar, mes rere mes, l'àrea metropolitana de Barcelona. Així i tot, la propaganda armada no arribava a mobilitzar la gent.

La proximitat amb la frontera francesa permetia disposar d'una rereguarda relativa gràcies al fet que l'Estat francès no podia exercir la repressió desitjada contra els ibèrics que havien participat activament en la lluita contra l'ocupació nazi a França.

Per un cantó, els sectors estalinistes tenien el suport material de la Unió Soviètica i els estats satèl·lits. El seu objectiu era la vaga general pacífica, que es va convocar el 18 de juny de 1959 i va resultar un fracàs total, malgrat els mesos de preparació.

Per l'altre, els llibertaris, que havien somiat i preparat un aixeca-

ment popular a Barcelona pel Nadal de 1949, tan sols havien vist la llum amb la rebel·lió de la vaga dels tramvies de Barcelona del març de 1951, un moviment ciutadà de resposta a l'apujada del preu dels bitllets. Una rebel·lió que va arribar a boicotejar el transport públic i a bolcar algun tramvia i que va provocar diferents enfrontaments amb morts.

L'oposició al franquisme havia mantingut quinze anys de lluita armada, però les guerrilles no arrelaven i petits grups de combatents malvivien a les muntanyes sense poder condicionar les ciutats

La dècada dels cinquanta s'havia tancat amb dos esdeveniments ben importants per la història del règim. La inauguració d'El Valle de los Caídos l'1 d'abril de 1959 i la visita del president

Francesc Sabaté i Llopart va néixer el 1915 al barri de la Torrassa de l'Hospitalet de Llobregat

nord-americà Eisenhower a Madrid el desembre d'aquell mateix any.

També el 1959, l'equip de l'anarquista Francesc Sabaté, cap de guerrilla conegut com a Quico Sabaté, preparava un cop per trencar el desànim i l'aïllament de les preses polítiques que s'havia de fer efectiu a principis de 1960. No ho van aconseguir, però van estar molt a prop de desencadenar uns esdeveniments que haurien tingut una repercussió espectacular.

El quasi segrest dels germans Creix

El dia de Reis de l'any 1960, Barcelona havia de ser protagonista d'un segrest polític espectacular. Aquell dia, els germans Creix, caps de la brigada politico-social franquista, seien a taula per celebrar la diada, aliens a un pla preparat des de feia mesos per Quico Sabaté. L'objectiu era segrestar els comissaris Antonio Juan Creix i Vicente Creix, negociar i canviar-los per preses polítiques que estaven tancades a la Model de Barcelona.

El cop d'efecte no va tenir lloc: l'escamot guerriller procedent de la

Catalunya Nord va ser localitzat quan passava la frontera l'últim dia de l'any. Rodejat en un mas entre Banyoles i Girona, el dia 3 de gener, la Guàrdia Civil va cosir a trets tots els membres de l'escamot, Francisco Conesa (39 anys), Roger Madrigal (27 anys), Antoni Miracle (29 anys) i Martín Ruíz (20 anys). Quico Sabaté, una vegada més, es va escapar del setge.

Després de vint anys de lluita armada, Sabaté era un mite popular per la seva capacitat de disfressar-se i d'eludir la repressió policial

Per poc. Després d'una persecució de dos dies i un desplegament policial i militar espectacular, el llegendari guerriller va ser abatut a Sant Celoni, a primera hora del matí del dimarts 5 de gener. Havia creuat el riu Ter, segrestat un tren i baixat a l'entrada de Sant Celoni. Un itinerari descrit amb detall a diferents llibres.

Ferit per tres bales, buscava un metge i el suport de diferents persones col·laboradores de la guerrilla. Un moment, mobilitzat per capturar-lo, li va disparar gairebé a l'encreuament del carrer Santa Tecla amb el carrer Major, aleshores carrer José Antonio. Ja mort, un membre de la *benemèrita* Guàrdia Civil va descarregar el seu subfusell sobre la cara del guerriller i el va desfigurar totalment. A causa d'això, ni Maria Sabaté, la germana petita, ni el seu pare no van reconèixer el cadàver posteriorment.

Aleshores, Francesc Sabaté i Llopart estava a punt de fer 45 anys. Nascut al barri de la Torrassa de l'Hospitalet de Llobregat, va seguir els passos de tants companys i companyes de la seva generació: l'activisme anarcosindicalista, compartit amb els seus germans Josep i Manuel. Després de vint anys de lluita armada, havia esdevingut un mite per les classes populars, per la seva capacitat de disfressar-se, de sorprendre i d'eludir el setge i la repressió policials.

La família Creix

Els que havien de ser protagonistes d'aquest cop fracassat comandat per Quico Sabaté, revelat per primera vegada, eren els temuts germans Creix. El comissari Antonio Juan Creix tenia 46 anys, quasi un any més que Quico

Sabaté. Era fill de Vicente Juan de Soto, oficial de l'exèrcit. Julián, el germà gran, va ser metge voluntari de la Divisió Azul, formació militar espanyola enviada al front nazi contra Rússia. El germà petit, José María, havia mort a la batalla de l'Ebre, lluitant al bàndol feixista. Vicente, el tercer, va seguir els passos policials d'Antonio Juan i també va adoptar el cognom de la seva mare, Antonia Creix Co.

Conservar els ostatges a Sarrià permetia que la policia es mobilitzés per tot arreu, però no a cinc-cents metres del lloc del segrest

Vicente Creix vivia discretament a Sarrià. No feia molta vida pública, excepte al bar Víctor del passeig de la Bonanova, on petava la xerrada amb falangistes i el capellà de la parròquia. Al capvespre, quan arribava a Sarrià, aparcava el seu cotxe als baixos del carrer Major de Sarrià 151. Sabia que, a peu pla, era vulnerable a un atemptat i el seu pas era observat per una colla de confidents i espies. Vivia sobre can Burrull, la ferreteria del número 83

del carrer Major. Hi vivia amb el seu fill d'un matrimoni trencat i amb una altra dona, figura que aleshores s'anomenava despectivament una amistançada (dona que viu amb un home sabent que és casat). Carmen Lluís era una sarranenca filla dels porters del Palau Reial, de can Güell. Curiosament, Carmen havia conegut Vicente Creix quan va anar a la comissaria central de la policia nacional de la Via Laietana per defensar el seu germà, que era buscat per activitats antifranquistes.

L'operació a Sarrià

El cas és que, aquell dia de Reis de 1960, els dos germans Creix, amb les parelles Carmen Lluís i Àngela Comamala i la mainada respectives, es van reunir per dinar i celebrar el dia a casa de Vicente, a Sarrià.

Quico Sabaté coneixia bé els carrers i els racons de Sarrià. Tenia informació de molts dels confidents policials franquistes, que no eren pocs. El senyor Lluís de l'Horta, Luis León (1889-1980), era el masover de la Quinta San Isidoro, on ara hi ha la Creu Blanca, al passeig Reina Elisenda. Vivia en una casa d'aparença rural amb la seva filla Elvira, la nora i dos néts. Els altres dos fills del senyor Lluís havien marxat a Mèxic.

La pagoda, una torre senyorial amb uns jardins molt extensos, estava buida

A la Torre de la finca San Isidoro, la Quinta, hi havia el cau on la colla de Quico Sabaté volia amagar els germans Creix

-
Josep M. Roig i Serra

i el senyor Lluís era qui s'encarregava del manteniment dels jardins i l'hort i de la vigilància. Quico Sabaté, sovint, entrava a Barcelona per la Riera Blanca, camí del barri de la Torrassa de l'Hospitalet on havia nascut i on encara vivia

Sabem que Quico Sabaté havia explicat els plans de segrest a José A. R., masover de la granja de l'abadia de Sant Miquel de Cuixà, a la Catalunya Nord, però es fa difícil pensar la possibilitat d'arribar-hi. Conservant els ostatges a Sarrià, permetia que la policia es mobilitzés per tot arreu, però no a cinc-cents metres del lloc del segrest.

Donada la data del cop, la imaginació pot fer pensar que els tres guerrillers eren els tres Reis d'Orient. Si més no per les persones preses a la Model, el segrest hauria estat un autèntic regal de Reis. Fins i tot els podem imaginar disfressats de Reis d'Orient o amb alguna de les seves indumentàries. Els podem imaginar trucant a la porta per anunciar la nova reial: l'arribada d'un regal ben especial.

Tot era possible gràcies a les col·laboradores dels guerrillers que vivien a la mateixa finca i havien vist que Vicente Creix era un aficionat als pessebres. A finals de novembre, ajudava un veí a fer-ne un. El pessebrisme es convertia en una activitat relaxant i amable després d'un dia atrafegat de paperassa, pallisses i tortures a la comissaria de la Via Laietana.

- El dia de Reis de l'any 1960, Barcelona havia de ser protagonista d'un segrest polític espectacular -

Quico Sabaté va ser abatut pels trets d'un membre del sometent a Sant Celoni el 5 de gener de 1960. Al marge esquerre superior de la fotografia es pot veure el seu subfusell Thompson desmuntable

-
Pérez de Rozas [AHCB-AF]

la seva família, i feia parada a la caseta del pou de la Quinta San Isidoro, on canviava de roba. La Riera Blanca naixia a can Caralleu i moria al mar. En aquells temps, no era fàcil aconseguir vehicles i s'anava a peu a tot arreu.

El pla del segrest és fàcil d'imaginar. Els dos ostatges havien de baixar el carrer Major, creuar el passatge Mallofré, el carrer Setantí i el carrer dels Senyors per arribar a la Riera Blanca, on la foscor els engoliria. Els guerrillers havien de conduir els dos segrestats a La pagoda, on hi havia un amagatall preparat.

La caiguda de Creix, "confesado y comulgado"

La llarga carta manuscrita on el comissari Antonio Juan Creix explica, en primera persona, tota la seva trajectòria policíaca és la base del llibre *La carta* (Debate, 2010). El periodista Antoni Batista hi explica la trajectòria del cap de la brigada políticossocial. "És una biografia de la repressió", va declarar el periodista. El manuscrit, datat el 14 de setembre de 1974, és una carta adreçada a l'aleshores governador civil Rodolfo Martín Villa, on el comissari relata la seva vida professional i criminal. Una missiva que representa una dolguda resposta a la seva depuració com a cap de la repressió més significat, que calia deixar de costat per inservible, al final de la dictadura.

En la relació d'activitats de desarticulació de grups d'oposició descrites a la carta, hi ha un paràgraf que diu: "*Troteos y captura de los grupos Sariego, hermanos Sabater, Facerías, 'los Primos', 'los Culebras' y otros, siempre voluntario, y con riesgo de mi vida. Muchos días salía confesado y comulgado a turnos de servicio, pues no sabía si me tocaría caer como a tantos otros compañeros*".

No va ser el cas, no va caure. Creix, sense saber que les guerrilles preparaven la seva captura i la del seu germà, es considerava intocable. Sabia massa i el van embolicar en allò en què el franquisme era expert: un presumpte cas de corrupció, de desviació de diners policials a la residència familiar a Sevilla, on Juan Antonio Creix va acabar la seva vida professional. En l'actualitat, Rodolfo Martín Villa podria ser processat per la justícia argentina arran de la demanda contra la impunitat dels pinxos de la dictadura.

Justin Schlosberg: “La idea que vivim a la terra promesa de la diversitat mediàtica és un mite”

L'acadèmic i 'media-activista' britànic Justin Schlosberg, professor al Birkbeck College (Universitat de Londres), ha analitzat amb lupa les relacions entre el poder i els mitjans al Regne Unit per saber fins a quin punt el periodisme és capaç de fiscalitzar les elits efectivament. Al seu llibre 'Power beyond scrutiny. Media, Justice and Accountability', demostra que el sistema mediàtic, lluny d'encoratjar i enfortir el debat públic, tendeix a controlar la dissidència. Així és com els mitjans acaben servint la ideologia dominant.

Arantza Diez
@arantzadie

Al teu llibre, analitzes fins a quin punt el poder ret comptes a través dels mitjans. Què vas descobrir?

Quan els mitjans han d'investigar casos de corrupció sistemàtica, d'abús de poder o d'il·legalitats que afecten l'elit del poder, és a dir, el nucli dur dels governs i les grans empreses, és quan surten a la superfície les seves limitacions a l'hora de garantir que el poder reti comptes. Ara bé, aquestes limitacions no són òbvies: s'ha d'analitzar amb profunditat cada cobertura mediàtica per veure-les. En els casos que vaig estudiar, queda clar que, actualment, el periodisme d'investigació —que té com a funció fiscalitzar el poder— està molt controlat, tant en l'àmbit estructural —pel mateix sistema de funcionament dels mitjans— com en l'instrumental, per les estratègies amb què el poder gestiona els mitjans.

Podries posar un exemple?

Hi ha tota una sèrie de filtres que limiten la funció del periodisme com a agent de control del poder. Per exemple, les elits tenen un avantatge estructural respecte dels

mitjans perquè els periodistes depenen totalment de gent com el primer ministre, el cap de la policia o el Ministeri de l'Interior per comptar amb una dieta estable de material informativament rellevant. D'altra banda, hi ha teories que suggereixen que la capacitat dels mitjans a l'hora d'examinar les elits no és total, sinó que depèn del fet que hi hagi altra gent poderosa fent les mateixes preguntes.

Vols dir que, si no hi ha pressió entre iguals, d'elits a elits, no hi ha rendició de comptes?

La capacitat de resistència dels mitjans, o el que és el mateix, la seva capacitat de qüestionar el poder, és limitada. Quan hi ha cert grau d'unanimitat entre els diferents punts de vista de les elits, els mitjans ho tenen molt difícil per anar a l'ofensiva i acomplir el seu rol de vigilants del poder.

“Quan hi ha unanimitat entre els diferents punts de vista de les elits, els mitjans ho tenen molt difícil per acomplir el seu rol de vigilants del poder”

Parles dels límits dels mitjans, però quines són les limitacions que tenen els periodistes?

Els periodistes necessiten legitimar-se col·lectivament els uns als altres. I això, sovint, acaba provocant que es marginin altres visions, fins i tot aquelles que qüestionen l'eficàcia del periodisme per demanar responsabilitats al poder. I és precisament aquí on el poder ideològic dels mitjans esdevé més evident: quan tots els mitjans presenten la mateixa solució al problema o la controvèrsia que sigui, quan una resposta es dona per bona i satisfactòria en general a tots els mitjans.

Així doncs, periodistes i mitjans legitimen, més que no pas qüestionen, el sistema?

Els periodistes depenen de l'aprovació dels governs a l'hora d'examinar els interessos del poder. Hi ha una mena de confusió en la narrativa liberal del periodisme que pressuposa que són els mateixos periodistes els que activen els processos formals per demanar al poder que reti comptes,

però és al revés. Fins i tot si analitzem el cas Watergate, l'exemple més famós de periodisme d'investigació, veurem que els periodistes van ser dels últims a actuar, incloent-hi els de *The Washington Post*. Abans que els periodistes es possessin a treballar sobre el tema, ja hi havia tota mena d'investigacions públiques en marxa.

Una de les grans paradoxes del periodisme actual és que, en plena 'era de la transparència', creix la dependència dels mitjans respecte a les fonts oficials...

Si mirem l'escenari mediàtic avui, és força clar que hi ha un espectre infinit de visions i idees que veuen la llum a través de plataformes digitals. La qüestió és si aquests punts de vista tenen prou ressò per impactar en la consciència pública. Està molt bé que es faci activisme a través de les xarxes socials, del periodisme ciutadà etc., però, realment, la clau del poder ideològic és la capacitat d'arribar a les audiències. I aquest poder, que va molt lligat a la credibilitat, continua en mans dels mitjans tradicionals. Això vol dir que

FOTOGRAFIA: Arantza Díez

la idea que vivim en una mena de terra promesa de la diversitat mediàtica és un mite, simplement perquè encara hi ha una agenda mediàtica homogeneïtzada: mitjans i periodistes difonen les mateixes històries, de la mateixa manera i, sovint, en el mateix ordre.

Això vol dir que, en general, és difícil que la narració periodística ofereixi visions alternatives de la realitat?

És veritat que els mitjans alternatius estan creixent i són cada cop més influents, però, en realitat, la gran majoria de la gent continua confiant en mitjans com la BBC a l'hora d'informar-se. I, al seu torn, la BBC està molt influenciada per l'agenda que marca la premsa escrita. D'altra banda, és cert que els diaris en paper estan fent front a un declivi estructural, però també ho és que les grans capçaleres continuen sent –podríem dir– les fonts més poderoses a l'hora d'editorialitzar la informació. I això és així, en part, per l'avantatge que encara tenen respecte a la televisió i la seva

enorme presència a Internet. Per tant, no es pot simplificar el debat i limitar-lo a la contraposició entre mitjans convencionals i alternatius. Cal que ens centrem en els problemes reals que limiten la funció dels mitjans dominants, perquè són aquests els que determinen l'agenda mediàtica.

Per superar aquests límits, n'hi hauria prou amb una reforma legislativa que regulés la propietat dels mitjans per evitar-ne la concentració o cal anar més enllà?

Crec que aquest és un pas necessari, però encara hem d'anar més lluny. Un dels problemes més grans del periodisme és que els periodistes estan massa institucionalitzats. Per una banda, respecte a la mateixa empresa per a la qual treballen, amb qui estableixen relacions de lleialtat i dependència per por de perdre la feina o per la necessitat de promocionar la seva carrera... i tot això té l'autocensura com a conseqüència. Però també existeix la dependència institucional pel fet de pertànyer a una determinada classe professional,

la del periodisme, on existeixen certs indicadors per valorar la credibilitat dels periodistes, per exemple, que les seves històries vagin a portada, que guanyin premis... tota una sèrie d'elements que són molt importants per a les seves carreres. De fet, per equilibrar aquestes dependències, el que cal és una forma diferent d'organitzar la professió col·lectivament, que doti els periodistes de veritable independència. Aquesta nova forma d'organització ha de buscar l'actuació col·lectiva a l'hora de reptar el poder i l'autoritat, no només dins els mateixos mitjans, sinó també a la societat en general. No estic segur de quin és el model exacte que s'ha de seguir, però no crec que les associacions sindicals siguin capaces de fer realitat aquest objectiu.

Aleshores, què es podria fer?

Es podrien crear agències de periodistes *freelance* compromesos amb aquest tipus de periodisme o desenvolupar xarxes de treball on s'impliquin periodistes i altres professionals compromesos amb el que podríem anomenar la transparència pública, per exemple, ONG, activistes i gent del món acadèmic. S'han de buscar alternatives col·lectives que estiguin regulades per llei i que garanteixin la independència dels periodistes respecte de les pressions dels editors i els propietaris. Per exemple, es podria aprovar una llei que digui que, si un grup de comunicació és massa gran, els seus propietaris no poden tenir cap influència en els continguts editorials dels mitjans, o que la selecció dels equips d'edició estigui supervisada per un comitè de periodistes o per algun tipus d'organització col·lectiva. Es poden fer moltes coses i ja hi ha precedents.

“Els diaris en paper estan fent front a un declivi estructural, però les grans capçaleres continuen sent les més poderoses a l'hora d'editorialitzar la informació”

Wikileaks va marcar un punt d'inflexió? Què va suposar per al periodisme d'investigació?

El bombardeig a què es va veure sotmesa l'audiència amb totes les històries que es van publicar va tenir un efecte indesitjat, perquè va anar en detriment d'una comprensió total de les qüestions que eren realment importants. Preciament, el fet que no poguessin treballar amb la idea d'oferir exclusives reals va ser el que va fer que els periodistes s'inclinessin menys pel tipus d'històries que requereixen una anàlisi real i una reflexió de context. Quan el que pretens és provocar un impacte en l'escenari mediàtic, el que vols són històries ràpides, de titulars atractius, amb arguments sensacionalistes... Era la manera de treure el màxim profit a la gran quantitat de cables de Wikileaks. Per això, al final, resulta que el que va permetre que *The Guardian* associés el seu nom a Wikileaks van ser històries menors sobre corrupció governamental, les malifetes de la família reial o els safareigs de l'alta política. En realitat, per sobre de tot, el diari volia que aquelles històries fossin *proprietat*, exclusiva, de *The Guardian*. Aquesta és, al cap i a la fi, una de les limitacions estructurals més importants del periodisme i que sovint es passa per alt, especialment quan parlem de periodisme seriós, com ara el de la BBC o *The Guardian*. La gent diu: “Ja està bé, són mitjans més preocupats per la història que per promocionar-se”. I això no és veritat. Tota organització, tant si és privada, pública o una ONG, vol promocionar la seva marca. Al final, tothom vol que el seu nom aparegui associat a la història.

L'Espai de l'Immigrant: acompanyament i empoderament

Arran de l'aplicació del Reial Decret Llei 16/2012, s'ha produït una exclusió progressiva de les persones migrants i totes aquelles no afiliades a la Seguretat Social del sistema sanitari. Per fer-hi front, al barri del Raval de Barcelona, ha nascut l'Espai de l'Immigrant, un projecte de base i de suport mutu

per reivindicar i defensar el dret universal a la salut. L'objectiu de l'Espai és oferir acompanyament a les persones a les quals s'ha denegat l'atenció, empoderar-les i reinserir-les al sistema sanitari, a partir de les esclertes que ofereix la llei i el coneixement dels drets.

Gemma Parera i César Rojo

quadernsdillacrua@setmanaridirecta.cat

L'abril de 2012, el govern espanyol va aprovar el Reial Decret Llei 16/2012, relacionat amb el Sistema Nacional de Salut. Entre altres canvis i restriccions, assenyalava que només podran tenir accés a l'assistència sanitària aquelles persones que estiguin afiliades a la Seguretat Social, fet que exclou moltes persones migrants que viuen sense targeta de residència a l'Estat espanyol i que no estan afiliades.

Per promoure la solidaritat i no la caritat

L'Espai de l'Immigrant neix de la inquietud d'un grup de persones que, davant l'exclusió sanitària a què es veuen condemnades les persones migrants en situació irregular arran de l'aplicació del RD 16/2012, s'han organitzat per oferir un espai d'acollida i acompanyament a aquest col·lectiu.

Es tracta d'un espai independent i autoorganitzat, des d'on es treballa per reivindicar el dret universal a la salut i la retirada del reial decret, a la vegada que es proporciona acompanyament i suport social per tal que la població migrant sense papers pugui comptar amb assistència sanitària.

Ulises Palomo, educador social i membre de l'Espai de l'Immigrant, explica que aquest projecte promou la solidaritat i no la caritat: "No rebem cap finançament ni treballem amb partits polítics i institucions de govern. És una iniciativa ciutadana, desobedient i pacífica, acompanyada d'un grup de professionals que han tingut aquesta sensibilitat".

Viure sense accés a la sanitat

A escala estatal, hi ha 873.000 persones que ja s'han quedat sense cobertura del Sistema Nacional de Salut, una xifra que, segons Maria Luisa, metge i membre de l'Espai de l'Immigrant, anirà creixent perquè, quan una persona es queda en situació irregular perquè finalitza qualsevol de les causes per les quals va obtenir la regularització, també es queda sense cobertura sanitària.

El reial decret preveu tres circumstàncies en què es garanteix la cobertura universal: atenció a urgències, a l'embaràs i a les menors. Però, també en aquests casos, segons els consta a l'Espai de l'Immigrant, l'atenció s'està denegant o bé cobrant, fins i tot a Catalunya, on es va dir que cap persona

El projecte pretén generar una xarxa de solidaritat, desobediència civil i empoderament

Ulises Palomo - Espai l'Immigrant

Des de l'Espai de l'Immigrant, es genera una xarxa de solidaritat i desobediència civil pel dret universal a la salut

quedaria desatesa. El Reial Decret 16/2012 ve de Madrid, explica Maria Luisa, i afegeix que cada Comunitat Autònoma té competències transferides en matèria de sanitat. "Se suposa

que Catalunya havia d'aplicar parcialment el reial decret. El conseller de Sanitat- Boi Ruiz- i tots els consellers de la Generalitat de Catalunya van fer una campanya mediàtica amb molta difusió als principals mitjans de comunicació -ja fossin diaris, ràdios o televisions- dient que, a Catalunya, cap persona quedaria desatesa, cosa que és falsa".

El resultat és que, segons Maria Luisa, moltes persones no recorren a l'atenció mèdica ni es beneficien de les campanyes preventives, fet que porta a un col·lapse de les urgències i un agreujament de les malalties. "Fins i tot l'argument que estan esgrimint- i que encobreix el racisme- sobre la sostenibilitat econòmica del sistema de salut pública és mentida, perquè dei-

xar persones excloses és molt més car a llarg termini, en termes econòmics i, sobretot, en morbiditat i mortalitat".

El darrer any, ja hi ha hagut dos casos de persones que han mort després que se'ls denegés reiteradament l'atenció mèdica. "Un d'ells -diu Ulises Palomo- és un company senegalès que va sol·licitar atenció mèdica a l'hospital en dues ocasions i se li va negar; va morir de tuberculosi d'una manera molt trista a casa seva. L'altre cas és el d'una dona boliviana a la qual van negar l'atenció de la mateixa manera".

Empoderament i defensa dels drets

L'Espai de l'Immigrant del Raval, situat en un barri amb una forta presència de població nouvinguda, neix per

iniciativa d'un grup de persones que van començar a apreciar situacions de desatenció al seu entorn.

Després d'estudiar a fons la legislació i veure quines possibilitats oferia per reclamar l'atenció universal gratuïta, van obrir un espai de consulta mèdica on les professionals de la salut valoren la gravetat del cas i fan orientació diagnòstica a persones sense targeta sanitària i, sobretot, un lloc des d'on s'ofereix acompanyament a urgències o a fer les gestions corresponents per poder rebre atenció mèdica del sistema públic. Expliquen què és un acompanyament a les persones que han estat rebutjades als hospitals o els centres d'atenció primària, a les que els han dit que havien de pagar l'atenció o les que tenen por que es notifiqui la seva situació irregular a la policia.

Per tant, des del coneixement de la legislació, es garanteix que les persones migrants rebin atenció en els casos que contempla la llei i que es faci de manera gratuïta. Si les obliguen a signar o reben una factura, presenten una reclamació.

“Deixar persones excloses és molt més car a llarg termini, en termes econòmics i, sobretot, en morbiditat i mortalitat”

El col·lectiu sorgeix d'una necessitat bàsica d'atenció mèdica, però, amb el temps, les seves integrants s'han adonat de la importància de donar resposta a l'exclusió i la invisibilització amb què es troben moltes persones immigrants. Segons explica Maria Luisa, “és un acompanyament físic a urgències, però també emocional, i això implica sentir que algú t'escolta i t'acompanya. Es tracta d'empoderar la persona perquè conegui la llei i els seus drets, perquè els exerceixi i, en un futur, acompanyi una altra persona i, d'aquesta manera, es generi una xarxa de solidaritat, desobediència civil i empoderament”.

De fet, ja hi ha casos de persones que van ser acompanyades per l'Espai de l'Immigrant (i van aconseguir reincorporar-se al sistema sanitari i conèixer millor com defensar els seus drets), que s'ofereixen per acompanyar altres migrants. Un exemple d'empoderament i de suport mutu per a la igualtat de drets.

El col·lectiu de persones que forma l'Espai de l'Immigrant es reuneix cada divendres al passatge Bernardí Martorell, 2, entrèsol, 1a, de 17 a 19h. És un espai obert per a totes aquelles persones que vulguin afegir-se o col·laborar en el projecte.

L'Espai de l'Immigrant busca esclertes legals per aconseguir que les persones puguin comptar amb la targeta de salut o renovar-la

Ulises Palomo-Espai l'Immigrant

“Tothom té dret a la salut”: Assane Fall

Assane Fall és del Senegal i fa set anys i mig que viu a l'Estat espanyol. “Vaig arribar en pastera, des del Senegal fins a Tenerife i, després, de Tenerife fins a Madrid. El viatge va durar bastants dies i érem diverses persones. Vaig viure a Madrid uns quatre anys; després, me'n vaig anar a Andalusia i, des de fa dos anys i mig, sóc a Barcelona”.

Durant quatre anys, Assane va comptar amb una targeta de salut que va poder tramitar només amb l'empadronament. No obstant això, arran del Reial Decret Llei 16/2012, on s'assenyala que només poden tenir accés a l'assistència sanitària les persones afiliades a la Seguretat Social, Assane va perdre el dret a la targeta de salut perquè no està afiliat.

“Vaig anar a renovar-la diverses vegades, però no podia perquè em demanaven els papers de la feina i de la Seguretat Social. Jo només tenia l'empadronament i necessitava la targeta per tenir cura de la meua salut. He estat malalt en dues ocasions i

me'n he curat sol a casa perquè no podia anar al metge”.

Després de diversos mesos sense accés a l'assistència sanitària, Assane va fer un nou intent per renovar la targeta de salut, però, aquesta vegada, ja no ho va fer sol. “Un dia, estava amb un amic i es va trobar amb uns membres del col·lectiu de l'Espai de l'Immigrant. Li van preguntar si coneixia companys que necessitaven la targeta de salut i tenien problemes per aconseguir-la. I així em vaig assabentar de la feina que fan en aquest col·lectiu. Vaig agafar el contacte, vaig anar a veure'ls i els vaig explicar el meu cas. Em van explicar la llei i, junts, vam anar a l'ambulatori. Vam presentar els papers i, després de tres setmanes, em van renovar la targeta”.

En aquest sentit, Maria Luisa, membre de l'Espai de l'Immigrant, assenyala que és important conèixer la llei per saber com reinserir les persones a l'assistència sanitària: “Dins el col·lectiu, vam decidir orga-

nitzar-nos per conèixer bé el Reial Decret 16/2012 i també la Instrucció del Cat Salut, que es va aplicar com a tercera mesura solament a Catalunya. El que fem és buscar les esclertes i la manera d'aconseguir que les persones puguin comptar amb la seva targeta de salut o renovar-la”.

El dret a la salut és un dret universal reconegut per diversos organismes internacionals; no obstant això, assegura Maria Luisa: “En aquest moment, a l'Estat espanyol, qualsevol persona que emmalalteixi i que no tingui papers, és a dir, sota un criteri purament administratiu, estarà privada d'una atenció mèdica”.

Assane també insisteix en el mateix dret: “Tothom té dret a la salut. Per exemple, imaginem que una persona es posa malalta i no té accés a l'assistència sanitària; aquesta malaltia, la pot contagiar a altres persones i fer que es faci més gran i més greu. Per això és important que ens organitzem perquè tothom tingui dret a la salut”.

Érem un cotxe aturat

FOTOGRAFIA: Robert Bonet

Allà era on aparcàvem el cotxe per refugiar el nostre amor no possible. Allà oblidàvem el món i els dogmes, i ens evocàvem a l'univers i a la vida. Una natura indomable ens resguardava dels ulls vigilants de la decència, i deixàvem caure el capvespre per l'horitzó cansats de màscares i armadures. De vegades tu fumaves i els teus dits feien olor de nicotina i pecat. De vegades jo et parlava de pel·lícules que no veuríem mai junts i tu em feies callar per no espantillar-ho tot. I entelàvem els vidres, i ens costava trobar posicions còmodes, i a fora refrescava però a dins no, i no hi havia demà, només aquella estona de ser tu i jo, de tenir-nos i prou, de decidir obviar les paraules perquè no conduïen enlloc. Aleshores gemegàvem, i just després de l'esgarip es feia el silenci, i la màgia, i la complicitat, i l'estar tan bé sense el batec neguitós que ens perseguia quan l'abisme de l'estar separats se'ns imposava.

Allà era on aparcàvem el cotxe. Cada dijous. Durant set mesos. El nostre parèntesi de felicitat animal. Fins el dia que no vas aparèixer. Fins que no vaig entendre res i vaig embogir i buscar-te pertot arreu. Fins la troballa de l'esquela al diari. Fins que vaig venir a dur-te flors al cementiri. Fins que després vaig portar el cotxe cap al nostre cau. I el vaig aparcar. I em vaig fumar una cigarreta per tenir la teva olor una estona amb mi. I vaig saber que no aniríem mai al cine plegats però tu no em vas fer callar. Fins que vaig abandonar l'auto allà mateix i vaig tornar a casa a peu. I vaig pensar que t'hauria agradat aquell homenatge pòstum.

Tu i jo sempre vam ser un cotxe aparcat que espera que caigui la tarda cansat de màscares i armadures.

Roc Casagran

RODA EL MÓN

14-15

Una reforma de la Constitució brasilera pretén alterar el procés de demarcació de terres indígenes a favor del negoci dels agrocombustibles

16

Els dos anarquistes italians que van reivindicar, davant el jutge, l'atemptat contra el director general de l'empresa Ansaldo Nucleare, condemnats a 9 i 10 anys de presó

XILE // LA CANDIDATA PER LA COALICIÓ DE CENTREESQUERRA NOVA MAJORIA, MICHELLE BACHELET, S'IMPOSA DAVANT EVELYN MATTHEI AMB EL 60% DELS VOTS

L'etern retorn del centreesquerra xilè

Javier Borràs Arumí
Santiago de Xile

@jborrasarumi

L'any 1970 van tenir lloc unes eleccions que marcarien la història de Xile. Amb un 36,62% del vots, un metge maçó anomenat Salvador Allende va arribar al Palau de la Moneda. Es tractava del primer govern comunista que aconseguia el poder mitjançant les urnes. En aquelles eleccions de 1970, també s'hi va presentar un expresident de l'oligarquia tradicional -que va quedar a només un punt de distància d'Allende- i un candidat de la democràcia cristiana, que fins feia poc estava duent a terme una reforma agrària important. Eren temps estranys amb situacions estranyes. El país vivia en un clima de politització i polarització, fet que va suposar la pugna entre tres forces, però el 83,47% de la ciutadania tenia motius i esperances per sortir al carrer i participar en els comicis electorals. Avui, Xile torna a tenir els carrers plens, però no per anar a votar. A les eleccions del 15 de novembre que van donar la victòria a l'expresidenta Michelle Bachelet, només un 40% de l'electorat es va prendre la molèstia de passar per les urnes. La candidata per la coalició de centreesquerra Nova Majoria es va imposar amb el 60% dels vots. Una victòria aclaparadora davant Evelyn Mattei, representant d'una dreta que presenta problemes interns força importants i un futur més que dubtós.

LA PROMESA

Bachelet, però, s'enfronta a un escenari difícil, produït per les seves pròpies promeses electorals. En aquestes darreres eleccions, la coalició tradicional comandada per l'actual guanyadora va haver de fer canvis importants cap a l'esquerra en el discurs i les propostes. Això es deu, d'una banda, a la implicació del Partit Comunista i d'altres elements d'esquerra

radical dins la coalició, fet que ha forçat que el consens intern de la força política es desplaçés cap a l'esquerra. D'altra banda -i encara més important-, la pressió dels diferents moviments socials ha fet que Bachelet s'hagués de posicionar a l'hora d'adoptar o no les seves proclames. Finalment, l'entrada al govern de diferents líders socials, com la diputada i exdirigent estudiantil Camila Vallejo, ha evidenciat encara més aquesta relació tensa entre els moviments socials i la Nova Majoria. Un cop al poder, caldrà veure la capacitat de Bachelet de lluitar amb les diferents forces que componen la seva coalició. La Nova Majoria està integrada per gent socialdemòcrata, comunista i democratacristiana. Probablement, aquesta heterogeneïtat implicarà uns dissensos que s'hauran de superar amb aliances i concessions

per part dels diferents corrents interns. Davant les promeses fetes per Bachelet, com la reforma educativa, tributària i del sistema electoral, el vot democratacristià (una gran majoria al Parlament) és essencial per poder tirar endavant el pla de govern. Però també difícil, ja que aquesta força de "extrem centre" sempre s'ha caracteritzat per anar a la seva en aquests moments crucials.

L'HERÈNCIA PIÑERA

El regust que queda després del primer govern de la dreta xilena en democràcia és estrany. El govern de Sebastián Piñera ha hagut de fer front a una forta explosió de demandes i moviments socials, que va començar el 2011. La seva actitud davant d'aquests conflictes no ha estat de molta més confrontació que la dels anteriors

governos de centreesquerra, però la seva capacitat de comunicació política ha estat nefasta. Excepte durant el famós rescat dels miners, moment en què la popularitat del govern va pujar a uns nivells molt alts, els índexs d'acceptació de Piñera han estat baixos, tot i que aquest govern hagi estat -juntament amb l'anterior de Bachelet- un dels que ha dut a terme més reformes i ajudes socials. La política xilena acostuma a anar ben carregada d'ironia.

INSERCIÓ A L'AMÈRICA LLATINA

Ara, caldrà veure de quina manera el retorn d'un govern *progressista* a Xile pot afectar l'equilibri polític regional llatino-americà. Els ànims polítics estan calms a la zona, sobretot des que els governs conservadors de Mèxic i Colòmbia (o, fins fa poc, Xile) van decidir actuar de manera realista i independent amb els seus veïns més esquerranitzats (Veneçuela, l'Equador, Bolívia). La batalla no serà tant de dialèctica política com de negociació econòmica. La confrontació s'estableix entre els dos grans blocs comercials: el Mercosur (al qual pertanyen el Brasil, l'Argentina,

Un cop al poder, caldrà veure la capacitat de Bachelet de lluitar amb les diferents forces que componen la seva coalició

el Paraguai, l'Uruguai i Veneçuela) i l'Aliança del Pacífic (formada per Xile, el Perú, Mèxic i Colòmbia). El bloc de l'Aliança té una orientació més enfocada al Nord, cap als EUA i la Unió Europea, mentre que el Mercosur s'orienta més cap a les potències emergents. El paper i la influència de Xile serà clau per veure si, en aquest xoc d'aliances, s'imposarà un apropament o una lluita econòmica per aconseguir o la influència i el domini de la regió. ◀

Bachelet al seu col·legi electoral el 15 de desembre / FELIPE TRUEBA

EL BRASIL // UNA REFORMA CONSTITUCIONAL PODRIA CONTINUAR REDUINT LES TERRES INDÍGENES A FAVOR DEL NEGOCI DELS AGROCOMBUSTIBLES

Retallada a la terra i a la vida indígenes

Berta Camprubi

Gojània

@bertacamprubi

El Brasil conforma un 47% del sòl llatinoamericà, amb una àrea total de 8.516.000 km², entre terra i aigua. Abans del 1530, any en què comença el procés de colonització europea d'aquest territori, tots aquests quilòmetres quadrats de naturalesa i fauna estaven poblats per prop de cinc milions del que l'imperi colonitzador va batejar com a *indígenes* (en llatí, natural del lloc on viu). A dia d'avui, el Brasil té més de 200 milions d'habitants: els pobles originals representen un 0,47% de la població, tenint en compte les 900.000 persones que s'autodefineixen com a indígenes, segons dades de l'Institut Brasiler de Geografia i Estadística.

MASSACRE I EXPULSIÓ

La situació socioeconòmica i la importància de l'esfera espiritual dins la comunitat indígena arrossegueu segles de massacre i marginació etnocentrista, d'una banda, i resistència, de l'altra. Durant els primers segles de colonització, l'extermini directe de milers d'individus, la seva esclavització o la contracció de noves malalties arribades d'Europa van reduir de manera salvatge la població indígena.

Fins al segle XVIII, la sanguinària conquesta territorial de l'imperi portuguès va acabar amb la vida de milions d'indígenes. L'únic model d'aproximació pacífica a les tribus dels pobles originals durant aquests preparació teològica i cultural enfocada a convertir els pobles nadius a la seva religió. Les primeres missions daten de 1549 i podríem dir que, amb aquestes accions, s'obria la porta a la intervenció de caràcter

assimilacionista que ha perdurat al Brasil. Així doncs, en una primera fase, la indígena va passar per un procés d'aniquilació que la va transformar en minoria social cultural i ètnica i, en una segona fase, ha patit el patró llatinoamericà d'absorció o assimilació a la societat nacional i, en conseqüència, ha perdut moltes de les seves característiques particulars, començant pel seu model de vida. Aquestes dues fases, però, no tenen un principi i una fi, sinó que es difuminen i es complementen en diferents mesures a les diferents regions del territori conquistat.

GENOCIDI SILENCIÓS

D'entre els pobles originals brasilers, diferenciats principalment pel tronc lingüístic i pel seu sistema d'organització social, les dues nacions principals són la Jé i la Tupi. Dins d'aquest últim tronc, el poble Guaraní Kaiowá ha estat notícia, aquest

últim estiu, arran de l'enviament d'una carta al ministre de Justícia, José Eduardo Cardozo, on s'anunciava un suïcidi col·lectiu de més de 170 membres (entre dones, homes i mainada) si continuava el procediment d'expulsió de l'indret on estaven acampant. La llarga història de pèrdua de terres i, consegüentment, de la condició espiritual que aquestes i la fauna els ofereixen ha convertit aquesta tribu - de prop de 40.000 membres - en la capdavantera de l'índex de suïcidis del país. Segons la Fundació Nacional de Salut del Brasil (FUNASA), entre 2000 i 2008, 410 Guaraní Kaiowá es van penjar d'un arbre, la majoria adolescents. Aquests, però, només són els casos registrats. Tot i tenir present la xifra actual d'indígenes al Brasil, 900.000, Alexandre Herbetta, antropòleg indigenista, explica que cal entendre un fenomen que ha agreujat les seves condicions de vida. La dinàmica opressora aplicada al llarg de la història ha fet que la població índia del Brasil arribés a ser de només 160.000 individus l'any 1950. Cal-

Rituals d'iniciació, a la terra indígena Xavante São Marcos, el juliol de 2012 / PROJETO ALDEIA DIGITAL

Aquest estiu, el poble Guaraní Kaiowá va anunciar que, si els feien fora de les seves terres, 170 membres de la comunitat se suïcidiarien

drà esperar fins a la dècada dels 80, quan s'enforteixen les lleis que protegeixen la seva realitat cultural i social (amb la fi de la dictadura militar l'any 1985 i la Constitució Federal de 1988) i, paral·lelament, els moviments indígenes i les organitzacions institucionals que els defensen -per exemple, el Servei de Protecció a l'Índi (SPI), que després es convertirà en la Fundació Nacional de l'Índi (Funai)- comencen a agafar protagonisme, perquè la població

<p>CRANC - SEMPRE ENRERE</p>	<p>LO PETIT COMITE - NO CALLAREM</p>	<p>UN ANY DE ROCK A LA KASBA...</p> <p>ROCK DE KASBA DISTORSIÓ AMB MOLT DIVERSOS MATISOS!</p> <p>Kasba WWW.KASBAMUSIC.COM</p>	<p>EL TOUBAB - VIAJE SIN RETORNO</p>	<p>LOST ROMANES - MÉS GUILLOTINA</p>
------------------------------	--------------------------------------	---	--------------------------------------	--------------------------------------

Més de 2.000 indígenes provinents de diversos estats del Brasil es van dirigir cap a la capital per participar a la manifestació contra la PEC215 l'1 d'octubre / BERTA CAMPRUBI

orni a créixer fins a arribar a les xifres actuals. Així doncs, fins al 1950, paral·lelament al descens de població, les terres dels diferents pobles també van ser espoliades i desforestades. Tot i que l'article 19 de l'Estatut de l'Índi i el 67 de la Constitució defineixen i asseguren una demarcació de les seves terres, Herbetta explica que "l'augment de més de 700.000 individus no s'ha arribat a veure compensat amb l'augment proporcional de terres", fet que provoca que molts grups acampin a la vora de la carretera o s'allotgin a aldees reservades massificades, on ja no hi ha garanties d'autosubsistència. "A més, el procés de territorialització indígena no ha complert els terminis fixats, perquè la Constitució del 88 estableix que la Funai ha d'acabar la demarcació de terres amb cinc anys i encara queda molt territori per demarcar, ni ha estat just o suficient per la realitat indígena en moltes ocasions", declara l'antropòleg.

DUES CONCEPCIONS DE TERRA

La diferència entre les concepcions de la terra que tenen aquestes dues societats, la indígena i la occidental, representa un xoc cultural existencial. Els pobles originals conceptualitzen la terra com un element sagrat i vital pel desenvolupament espiritual dels seus membres i per la seva sub-

sistència. La comunitat indígena que vivia sense restriccions ni límits imposats per un altre grup social satisfia totes les seves necessitats; menjava amb el que obtenia del seu entorn natural i duia a terme els seus rituals; seguia les seves tradicions xamàniques, i construïa la seva estructura familiar, sempre en contacte amb la naturalesa i amb els animals, éssers sagrats per la majoria dels seus pobles. Per les comunitats indígenes, la terra és sinònim de vida. És l'element principal de

Paral·lelament al descens de població, les terres dels diferents pobles van ser espoliades i desforestades

la seva existència i la seva arrel espiritual, la materialització de la seva força simbòlica. "Per fer la demarcació de les terres, la Funai envia una comissió formada per antropòlegs, etnòlegs i altres experts perquè determini elements complexos com l'ancestralitat de les terres que els indígenes assenyalen com a seves", exemplifica Herbetta. No existeix cap document que acrediti la seva pertinença, existeix l'ús i la relació que hi han mantingut durant els

últims 4.000 o 5.000 anys. En aquest sentit, l'ús especulatiu que en fan les empreses que han conquerit les seves terres (en general, grans multinacionals de l'agronogoci), suposa un gran contrast.

La pèrdua d'un espai on desenvolupar les seves activitats i de la seva principal font de vida ha generat una necessitat nova dins els pobles originals: els diners. Si, fins avui, els seus recursos econòmics eren els arbres, els rius, els macacos i les perdius, ara necessiten bitllets i monedes per satisfer algunes de les seves necessitats. I això fa que, sovint, part de la població es vegi abocada a l'explotació laboral, sobretot els homes i els adolescents, que són arrossegats literalment als camps a tallar canya de sucre. Forçats a treballar la terra, el seu recurs de subsistència.

LA PEC215 I L'AGRONEGOCI

La PEC215 és una proposta d'esmena constitucional tramitada l'any 2000 que pretén alterar el procés de demarcació de terres indígenes. Actualment, aquesta tasca és competència de la Funai, un òrgan governamental, acompanyada del Ministeri de Justícia i la Presidència. Amb la PEC215, la demarcació seria una atribució del Congrés Nacional, és a dir, es traspassaria aquest poder de l'executiu al legislatiu, d'un òrgan que ja representa

poc els interessos de la comunitat indígena a una institució que, a través d'un sector de parlamentaris anomenat popularment *bancada ruralista*, representa, en bona part, els interessos de les grans multinacionals de l'agronogoci. El Brasil ha estat batejat, durant l'última dècada, com l'Àrab Saudita dels agrocombustibles: l'any 2007, l'expresident Lula da Silva va pactar diverses mesures amb els EUA de George W. Bush per impulsar la producció de combustibles com el bioetanol. Pocs anys després, només a l'Estat de Mato Grosso do Sul, hi ha plantades més d'un milió d'hectàrees de canya de sucre, matèria primera de l'etanol. En aquest mateix Estat, fa 200 anys aproximadament, el poble Guaraní vivia en un territori de més de vuit milions d'hectàrees, ara, en posseeix prop de 120. L'agronogoci, amb el govern federal com a màxim inversor, té unes perspectives de creixement del 1.000% des d'ara fins al 2025 i, en cas que s'aprovisi, la PEC215 representaria un reforç legal decisiu pel seu desenvolupament. A banda de canviar de mans la gestió de la demarcació, la reforma també possibilitaria la revisió

La PEC215 és una proposta d'esmena constitucional tramitada l'any 2000 que pretén alterar el procés de demarcació de terres indígenes

de les terres demarcades, que passarien a ser regulades per llei i no per decret, com fins ara. Veus expertes asseguren que és una modificació inconstitucional perquè es contradiu amb l'article 231, que defineix el dret originari de les terres. La creació, aquest any, d'una comissió especial que ha d'analitzar aquesta esmena constitucional per tirar-la endavant ha portat el moviment indígena i indigenista a reivindicar-ne l'anul·lació. La situació és alarmant i la invisibilització de la problemàtica als mitjans de comunicació i a les institucions brasileres fa que la població d'aquest país estigui molt poc sensibilitzada. La comunitat indígena mai no ha deixat de patir aquest doble procés que l'aboca a la desaparició cultural i simbòlica, fet que converteix la seva realitat en una condició eterna de resistència, de lluita i de defensa dels seus drets. ◀

COOPERATIVA AUTOGESTIONÀRIA
www.lacjutatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

DIVA HOGAR
REPARACIONS 24H
MANTENIMENT I REFORMES
Barcelona
93.346.86.01
Tarragona-Reus-Costa
977.207.982
www.cfubdivahogar.com

terra d'escudella
www.tdk.cat
menú al migdia
carta de nit
taules d'embotits
amanides
patates braves
cerveses artesanes
cultura popular
exposicions
C/ Premià, 20 baixos, Santís (Bcn)
tel. 93 422 16 13

tinta sonria
IL·LUSTRACIÓ | SAMARRETES | COMERS JUST
www.TINTASONRIA.COM
INFO@TINTASONRIA.COM
TELÈFON 655402158

PRIMERA CONSULTA GRATUÏTA
SERVEI JURÍDIC VERTICAL
Diputació de Lleida, Lleida, Lleida i Lleida, Lleida, Lleida, Lleida

RODA EL MÓN

ITÀLIA // CONDEMNEN A 9 I 10 ANYS DE PRESÓ ELS DOS ANARQUISTES ITALIANS QUE VAN REIVINDICAR L'ATEMPTAT CONTRA EL DIRECTOR GENERAL DE L'EMPRESA ANSALDO NUCLEARE DAVANT EL JUTGE

Dos anarquistes, una arma i un 'bruixot de l'àtom'

Oscar Romero
Barcelona

@La_Directa

Roberto Adinolfi, 59 anys, meridional, casat i amb tres fills, és descrit com un home elegant i atlètic, catòlic practicant i compromès amb el voluntariat. Viu a Gènova des que, l'any 1975, s'hi va traslladar pel seu projecte de final de carrera d'enginyeria nuclear que va estudiar a l'Institut Politècnic de Milà. És el director general d'Ansaldo Nucleare, una empresa que projecta i construeix centrals nuclears de tercera generació. Adinolfi es va encarregar del projecte de la central nuclear de Montalto de Castro i de la segona central a Trino Vercellese. Després de l'accident de Txernòbil el 1987 -amb el de Fukushima de 2011, un dels dos únics "accidents catastròfics"-, el 80% de les votants italianes es va posicionar en contra de l'energia nuclear a través d'un referèndum que, encara que no prohibís de manera explícita la construcció de noves centrals nuclears ni imposés el tancament de les existents i només ataqués una part dels interessos econòmics que generava el negoci nuclear, va representar el punt final de l'aventura nuclear a Itàlia. Una aventura que va deixar com a herència territoris devastats i escòries radioactives que encara s'estan processant a les plantes de Sellafield (el Regne Unit) i de La Hague (França), des d'on tornaran respectivament el 2017 i el 2025.

Si d'una banda, Roberto Adinolfi es va dedicar personalment al desmantellament de les centrals de Caorso i de Montalto de Castro, de l'altra, també es va

encarregar de la construcció de la central de Cernavoda -situada als marges del riu Danubi, a Romania- i va col·laborar en la modernització de la central francesa Superphénix -famosa per les protestes massives que va provocar la seva construcció, que van arribar al seu punt àlgid el 1977 amb una marxa de 60.000 persones, reprimida amb granades d'assalt per les forces de seguretat. Adinolfi, incondicional paladí de la indústria nuclear, és membre de diferents comissions i societats internacionals del sector i defensa els interessos del lobby fins al punt d'arribar a declarar: "L'impacte de l'energia nuclear és limitat si es considera que no hi ha pro-

Adinolfi és un paladí incondicional de la indústria nuclear

ducció de CO2". L'empresa en què sempre ha treballat, Ansaldo Nucleare és una divisió d'Ansaldo Energia, una de les moltes empreses del grup Finmeccanica, que -com es pot llegir a la seva pàgina web- es dedica a negocis ben variats: trens d'alta velocitat, armes terrestres i navals, sistemes missilístics, infraestructures i serveis de satèl·lits per a ús civil o militar, electrònica pel control i la protecció dels confins i aeronàutica civil o militar (entre altres coses, participa als projectes dels bombarders Eurofighter i F35).

L'ATAC DEL NUCLI

Adinolfi va ser definit sarcàsticament com un "bruixot de l'àtom amb l'ànima càndida i la consciència tranquil·la" a la reivindicació de l'atemptat que va fer arribar

a *Il Corriere della Sera*, un dels diaris italians més venuts, el Nucli Olga (homenatge a Olga Ikonomidou, una de les anarquistes gregues de la Conspiració de les Cèl·lules del Foc) de la Federació Anarquista Informal (FAI), diferents nuclis de la qual han reivindicat accions incendiàries i amb explosius des de 2003. L'atac a Adinolfi va ser el primer cas en què es van fer servir armes de foc, concretament, una Tokarev calibre 7.62 mm, amb la qual, el matí del 7 de maig de 2012, un dels dos homes que duïen cascs li va disparar tres trets a les cames, després d'haver-s'hi apropiat amb una moto robada, quan acabava de sortir de casa per anar a la feina: un dels tres trets va ferir l'enginyer a l'altura del genoll, fet que va provocar la fractura de la tibia de la cama dreta.

El 14 de setembre passat, en el context d'una operació conjunta de les forces especials de Polizia i Carabinieri, els anarquistes residents a Torí Alfredo Cospito i Nicola Gai, de 46 i 36 anys respectivament, van ser detinguts -amb un ressò mediàtic important- després de ser reconeguts en unes imatges enregistrades el matí de l'atemptat per una càmera de vigilància situada a la terrassa d'un bar proper al lloc on els investigadors van trobar la moto abandonada. Des d'aleshores, els dos homes es troben reclusos a la secció especial AS2 de la presó de Ferrara, una secció estrenada recentment i dedicada a les preses anarquistes, per la gestió de la qual sembla que s'estigui formant un nucli especial de la Policia Penitenciària, preparat per conèixer i gestionar millor la correspondència i les relacions de les persones preses amb l'exterior. Durant el judici, que va

Adinolfi durant una conferència l'any 2012 / ITER

tenir lloc el 30 d'octubre al Tribunal de Gènova, blindadíssim per a l'ocasió, els imputats van intentar llegir uns comunicats -fet pel qual van ser interromputs i expulsats de la sala per la jutgessa- on es declaraven els autors materials dels fets, aclarien que havien actuat sols i reivindicaven l'acció, reiterant les raons que, després de l'accident de Fukushima, els van portar a buscar l'arma al mercat negre, aconseguir-la per 300 euros, descobrir el domicili d'Adinolfi amb només cinc viatges a Gènova, robar una moto trobada amb les claus posades i, finalment, disparar contra l'enginyer "exactament on havíem decidit", a les cames. El 12 de novembre, durant una audiència a la qual els imputats van decidir no participar, es va fer la lectura de les condemnes de primer grau: 10 anys i 8 mesos per a Cospito i 9 anys i 4 mesos per a Gai, per atemptat amb l'agreuiment de la finalitat de terrorisme, que impossibilita l'accés als beneficis penitenciaris. En un altre procediment civil, es quantificarà la compensació demanada per l'Estat italià, Ansaldo Nucleare i el mateix Adinolfi. ◀

/ NÚRIA FRAGO

EXPRESSIONS

Joana Raspall al menjador de casa seva l'any 2010
/ XAVI MARTÍ

La Joana

David Caño
@La Directa

Aquest quatre de desembre, ens va deixar la Joana Raspall. La Joana bibliotecària, curiosa, silent, meticulosa; la Joana lexicògrafa amb els seus tres diccionaris imprescindibles, el Diccionari de Sinònims, fet amb Jaume Riera i Sans, el Diccionari de locucions i frases fetes i el Diccionari d'homònims i parònims, escrit amb la col·laboració de Joan Martí i Castells. La Joana narradora, la dramaturga, la Joana poetessa. La Joana discreta que va esperar el darrer acte de commemoració del seu centenari per marxar qui sap on. La Joana del somriure permanent, la Joana irònica, la que escrivia als joves i els nens i mai no els menystenia, sinó al contrari, sempre els parlava de la fantasia, de la creativitat, dels somnis, de la justícia, de la diversitat i de la solidaritat. La Joana que estimava

les paraules i les acarona i removia, convençuda que mai no podrien arribar a descriure amb tota precisió allò que els seus ulls admiraven. La Joana que coneixia i defensava aquest país nostre i que mai no separava la cultura de l'ensenyament i de l'aprenentatge. La Joana alumna d'en Riba, la coetània i companya de la Rosa Leveroni, de la Felícia Fuster, de l'Espriu, d'en Vinyoli, d'en Miquel Martí i Pol i d'en Josep Palau i Fabre.

Ens ha deixat la Joana Raspall; la Joana del llegat impagable, la que creava pausadament

La Joana Raspall que, a banda de les més de dues-centes activitats celebrades arreu del territori, ha vist publicades sis novetats editorials aquest darrer any: el recull de la seva poesia completa *Batec de paraules* (Ed. El cep i la nansa), que

engrandeix el corpus poètic conegut de l'autora amb 191 poemes inèdits que la pròpia Raspall va triar per a l'edició; *46 poemes i 2 contes* (PAM), pels seus lectors més joves; *Joana de les paraules clares*, de Muntxa Fernández, que inclou poemes de la Joana (Ed. El cep i la nansa); *Divuit poemes de Nadal i un de Cap d'Any*, il·lustrat per Ignasi Blanch (Ed. Mediterrània); *Poemes per a tot l'any*, amb il·lustracions de Montse Tobella (Ed. Baula), i aquest mateix mes de desembre, apareixia *El retrat de l'avi*, en alfabet Braille (ACIC).

La Joana del llegat impagable, la que creava pausadament, reflexivament, la que va rebre la Creu de Sant Jordi gràcies a una campanya ciutadana, la que potser no s'ha valorat mai prou, la que mai no va demanar res perquè la seva satisfacció amb cada petita cosa que feia i que ens oferia era ben plena. La Joana dels tankes i dels haikus, la de la poesia essencial que cercava un nou sentit a les paraules, la que ens remetia a la tradició popular amb els seus cants i rondalles. La Joana de la poesia vitalista, apassionada, amb la seva elegància formal, amb el seu rigor i la seva capacitat d'observació inacabable. La Joana que mai no va considerar

que els joves i els infants fossin un públic menor i els va dedicar desenes d'obres meravelloses i extraordinàries. I parlant de la seva poesia infantil, des d'aquestes mateixes pàgines, també em sumo al desig expressat pel poeta Miquel Desclot, que, durant la presentació del darrer llibre de poesia de la Joana, demanava una edició completa, en un sol volum, de tota la seva poesia per a infants. "Corren temps horribles per a la cultura -deia Miquel Desclot-, però aquest seria no tan sols un acte d'homenatge personal, sinó un servei al món educatiu de Catalunya".

La Joana fundadora del premi de poesia Martí Dot. La Joana que es lliurava tota sencera als ulls i al cor dels lectors, amb coratge, convençuda que aquesta seria la seva manera de perdurar, des de l'honestetat, des de la seva capacitat de commoure'ls. La Joana que s'interrogava, ho compartia amb nosaltres i, si calia, ens interpel·lava, convençuda que ens miràvem massa endins, de manera egoïsta; i llavors afirmava: "Ens hem tapat el cel amb teranyines!". La Joana que avui ja no hi és, la que enyorem i conviu amb nosaltres, perquè la llegim o la pensem o l'escrivim. La Joana que no oblidarem. La Joana Raspall. ◀

EXPRESSIONS

“No hem de ser un gueto, hem de ser internacionals perquè l'illa ho és”

El nou Espai Mallorca, inaugurat el setembre, ja funciona a tota màquina. Exposicions, concerts, activitats i tallers gastronòmics són només un petit tast dels primers mesos de vida. L'associació Crits i Renou començà a treballar de valent quan la mort de l'Espai Mallorca fou anunciada. Des del febrer de 2011, l'associació ha treballat per aconseguir fer realitat el que molta gent desitjava: recuperar un espai de cultura, no només estrictament illenca, al Raval.

Irene Jaume Gambín
@irenejameg

L'Espai Mallorca no pretén ser només un contenidor cultural, sinó un espai de creació: de quina manera es pot fer un lloc dins el Raval, dins la ciutat i, fins i tot, traspasar Barcelona?

Sí, el perfil que volem agafar és aquest. Nosaltres som un espai petit i estam molt ben situats al Raval, tenim una plaça meravellosa que pensam explotar molt de cara a la primavera i l'estiu. A la inauguració, vam poder oferir un petit tast de circ, dansa contemporània i música *funk*; el que volem fer és això: sortir de diverses maneres. Treballar amb el barri és fonamental. El Raval és un barri molt especial dins d'Europa, tant en l'àmbit social com cultural. S'ha creat una marca anomenada Raval Cultural, que està formada per més de 300 institucions censades, ens cívics i culturals que sempre fan aportacions a la cultura. I nosaltres som un d'aquests ens. Per tant, això ens dona un camí d'arrelament al territori immediat. Avui s'inaugura una exposició de Drap-Art al CCCB i, com a Espai Mallorca, hi hem col·laborat aportant dos artistes illencs: Carles Gispert i

Miquel Àngel Llonovoy. Aquesta mena de col·laboracions ens connecten amb el barri i amb institucions més grosses com el CCCB, amb tot el seu prestigi i la seva plataforma de difusió. Un altre exemple és a Gràcia. Ens han convidat als tradicionals foguerons de Sant Antoni del gener i hem preparat una exposició a la Violeta, on es mostrarà l'obra del mallorquí Toni Moranta durant un mes. A banda d'això, farem un recital poètic davant un fogueró a la plaça del Nord. Va ser difícil que m'entenguessin quan els vaig dir que Rosselló necessitava un

“Treballar amb el barri és fonamental, tant socialment com culturalment”

fogueró, però ho vaig aconseguir. També tendrem una paradeta amb llibres i productes gastronòmics illencs a la plaça de la Virreina. Paral·lelament, hem iniciat, juntament amb Illencs pel Català, una campanya de finançament col·lectiu a tot Suma per fer un homenatge popular a Villangómez i a Rosselló-Pòrcel. Un àmbit on encara no hem fet res, tot i que tenim diversos projectes en marxa, són les Balears.

Estam col·laborant amb diferents institucions com el GOB, del qual ens vam fer socis des del primer moment i amb el qual vam dur a terme una acció de mandatge a favor de la Trapa.

També donau molta importància al tema gastronòmic.

Sí i tant! Per nosaltres, també és cultura i és tan important com la resta d'àmbits. Tenim un petit racó -que, més endavant, s'ampliarà- on pensam fer coses com les que ja hem encetat aquesta setmana: tallers de gastronomia balear. Hem fet un tast de vins de Mortitx amb un enòleg i amb s'Esquerrà d'Artà farem un tast de tapes amb productes balears. A banda, també farem un taller relacionat amb el tema de l'ametlla.

Una de les coses interessants del projecte és d'on ve i qui l'ha recuperat, és a dir, tota la feina de Crits i Renou. Ara que ja està obert i heu engegat motors, com funcionau?

L'assemblea de socis és l'ens més important i on es prenen les decisions més estratègiques. A part de l'assemblea, tenim quatre comissions creades, on participen els socis que volen. Hi ha una comissió de programació -de la qual jo form part-, on escoltem el material que ens han enviat els músics per venir a tocar, temes literaris i artístics, etc. També hi ha una comissió de llibreria on es fan propostes de presentacions de llibres i altres accions com recitals i espectacles polipoètics. Tenim una comissió d'espai que s'encarrega de les infraestructures, de les obres que s'han de fer, etc. Final-

/ ROBERT BONET

ment, tenim la comissió de comunicació i màrqueting, on hi ha tota una sèrie de gent que s'encarrega de les xarxes socials, de la calendarització... La qüestió és fer la feina coordinadament, ja que cada comissió té el seu propi coordinador i jo, com a gestor,estic en relació amb tots ells i executo les propostes que m'arriben. Tots aquests mecanismes intenten ser tan transparents, ètics i horitzontals com sigui possible, però no fem assemblea rere assemblea per decidir-ho tot perquè seria inoperant. Es tracta de tenir idees i poder començar a fer programació a mitjà termini. De moment, hem programat a curt termini perquè havíem de sortir i ens hem llançat a la piscina amb el que teníem. S'ha de ser valent.

L'1 de febrer es farà l'homenatge a Rosselló-Pòrcel i a Villangómez. A part d'aquesta acció, ja teniu programació enllestida de cara al 2014?

De cara a l'any que ve, no et diré noms, però probablement serà una persona molt jove perquè volem fer una seqüència d'una exposició de caràcter docu-

ja som

1856 subscriptores

informa't, constrasta, comparteix i... subscriu-t'hi

La col·laboració entre l'Espai Mallorca i Il·lencs pel Català feta homenatge

Antoni Trobat
@antonitrobat

El 2013 haurà estat un any amb moltes efemèrides per a la literatura catalana. Enguany, era el centenari del naixement de figures ben especials com Joan Teixidor, Joaquim Amat-Piniella, Joana Raspall, Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Salvador Espriu i Marià Villangómez. Malauradament, la figura de Salvador Espriu -amb una enorme projecció i suport des del món institucional- ha impedit que altres personatges molt singulars tenguessin el record que mereixen. És el cas dels poetes Marià Villangómez (1913-2002) i Bartomeu Rosselló-Pòrcel (1913-1938). A més, si a l'eclipsament que ha

causat la febre espriuenca hi afegim que es tracta d'un eivissenc i d'un mallorquí i que la vinculació de la seva obra amb un ferm compromís polític i amb les classes populars és més que evident, no cal estranyar-se del distanciament que ha experimentat l'establishment cultural principatí, majoritàriament, amb la celebració dels cent anys d'ambdós lletrats. Fruit de l'entesa entre el col·lectiu Il·lenc pel Català i el rejuenit Espai Mallorca, s'ha preparat un Homenatge Popular a Rosselló-Pòrcel i a Villangómez. Serà el dia 1 de febrer al CAT-Tradicionàrius de la Vila de Gràcia i hi participaran músics i poetes de diferents generacions i d'arreu dels Països Catalans. Consagrats com Biel Majoral, Feliu Ventura, Isidor Marí o Biel Mesquida compartiran escenari amb integrants de les últimes

fornades de les nostres lletres i sons com Meritxell Gené, Joana Gomila, Pau Alabajos, Taverners, Quin Delibat, Ebri Knight, Jaume P. Alorda o Sebastià Bennàssar. "Es tracta -com explica Neus Ferrer, activista d'Il·lencs pel Català i impulsora de l'espectacle- de donar veu a dos poetes cabdals de les Balears i les Pitiüses fent pedagogia de la seva obra i homenajant, amb ells, tota una generació de lluitadores que visqueren les utopies i els somnis dels anys trenta i que la guerra civil i la dictadura feixista va estroncar tràgicament". El projecte -que s'està finançant amb una campanya de micromecenatge de la plataforma totSuma que durarà fins al 23 de desembre- no té cap suport institucional i fa una crida al suport popular per poder assolir l'objectiu. Raquel Gon-

zàlez, també de l'organització de l'homenatge, recorda que "en el context en què viu el Principat ara mateix, és més important que mai donar a conèixer figures que contribuïren a salvar-nos els mots amb una actitud vital i revolucionària al llarg de les seves vides -molt curta, en el cas de Rosselló-Pòrcel, longeva, en el cas de Villangómez- i que són el fil roig que ens uneix amb un passat que cal vindicar per projectar-nos cap al futur". ◀

TWITTER CAMPANYA:

@homenatgepoetes

ENLLAÇ CAMPANYA:

www.totsuma.cat/projecte/1090/homenatge-popular-a-bartomeu-rossello-porcel-i-maria-villangomez

L'Espai Mallorca va inaugurar el local de la plaça Vicenç Martorell de Barcelona el mes el setembre / ROBERT BONET

mental o vinculada a la literatura, però també d'altres més artístiques, com la que tendrem de cara a l'estiu sobre el Mail-Art, relacionat amb l'art postal. Serà un intercanvi amb la galeria de Lisboa Carpe Diem. Triarem una sèrie d'artistes portuguesos d'aquesta galeria i els durem aquí i, l'any que ve, farem l'intercanvi al revés. També treballarem amb Gunnar Friel, un artista alemany que coneix Mallorca i que ens farà un projecte encarat al barri, sobre com podem projectar la qüestió fent ús de la plaça i Pentorn. També tendrem en Lluís Juncosa i, cap a finals d'any, farem una exposició dels seus dibuixos. Aquestes i altres coses que estan en procés són les que marcaran aquestes pautes bimensuals que ens hem marcat. Paral·lelament al que proposin els artistes, farem tota una sèrie d'activitats i d'accions culturals. Tot això anirà acompanyat de música; intentem que cada dissabte hi hagi un concert amb

música en directe i, de cara a la primavera, volem aprofitar la plaça. A banda, volem tancar més col·laboracions amb altres ens culturals com l'Obra Cultural Balear, l'Ajuntament de Manacor...

“Els mecanismes de decisió intenten ser tan transparents, ètics i horitzontals com sigui possible”

El Govern i el Consell Insular de Mallorca no tenen cap tipus de relació amb l'Espai?

No, jo he parlat amb en Toni Vera, president de l'Institut d'Estudis Balearics (IEB), per si volien col·laborar amb aquesta exposició o en qualsevol altre tema, però, en principi, no entra dins les seves actuacions. És una pena, la veritat.

Llavors, es confirma que tant el Govern com el Consell han abandonat l'Espai Mallorca.

Sí. I no ha estat per nosaltres, perquè una de les primeres accions que vaig dur a terme va ser establir un pont amb l'IEB, que és qui té competències en aquest tema. Es dona la paradoxa que estam fent difusió d'una cultura d'un indret on les institucions públiques no ens donen suport en res i hem d'anar a cercar el suport d'institucions d'una altra comunitat autònoma, un altre país, una altra nació o com n'hi vulguis dir. Jo crec que, amb el temps, això anirà millor; vull ser optimista i pensar que la cosa arribarà a ser molt més normalitzada. A banda d'això, no hem de ser un gueto, hem de ser internacionals perquè l'illa ho és. El pitjor que li podia passar a l'Espai és que fos un gueto on comprar sobrades i veure mallorquins. Això seria un fracàs, per a mi. Hem de ser una plataforma que

faciliti les coses. Un exemple és l'obra de dansa *Imitació del foc*, de Pep Cerdà. L'IEB va dur l'obra a Frankfurt i a Madrid, però no a Barcelona. Em semblava gairebé una estupidesa, per això ho vaig proposar al CCCB i ho van acceptar; finalment, es farà a la sala on hi ha l'exposició d'Espriu. Això és el que ha facilitat l'Espai Mallorca. ◀

La llibreria de l'Espai Mallorca conté un fons bibliogràfic especialitzat en les Illes / ROBERT BONET

'Follow the Money'

Els centres culturals com a element de legitimació política, econòmica i ideològica dels governs

Rafa Milan

@La_Directa

Aquests dies, hem assistit a dos espectacles lamentables dins el món cultural. Un d'ells és el gran esdeveniment inaugural del nou centre Arts Santa Mònica i, l'altre, el casament de la neboda d'un multimilionari indi a la sala oval del MNAC. Sembla que tots dos han despertat l'interès dels mitjans de comunicació per la cultura i han mobilitzat el món cultural a fer una defensa *sectorial* d'allò que era seu i no de la classe política. En tots dos casos, també s'ha posat l'accent en qüestions purament anecdòtiques. Per una banda, les capacitats i les habilitats de la senyoreta BB, les conxorxes de palau i el món dels artistes; de l'altra, l'exotisme i el luxe, la bona gestió i els beneficis econòmics, la bona publicitat per a la ciutat i la marca Barcelona.

A nosaltres, aquests dos esdeveniments ens han fet pensar, d'una banda, en la utilització dels centres culturals com un element més de legitimació política, econòmica i ideològica d'uns governs que consideren la cultura com un instrument més de consolidació de les seves actuacions en d'altres àmbits de la vida pública com la sanitat, l'educació o l'habitatge. Ens volen fer creure que allò públic no funciona des d'una lògica de servei públic i que cal la intervenció del sector privat per assegurar el seu funcionament i la seva bona gestió. D'altra banda, ens plantegen la qüestió de com es financen aquests centres culturals, d'on vénen i on van els diners.

En el primer dels casos, la política cultural del Departament de Cultura ha posat l'accent en la política aparador, en les relacions amb el món privat i el món de l'empresa, en la cultura com a consum cultural,

sota la pretesa articulació d'una xarxa de centres de creació que el mateix departament ha desmuntat. L'exposició inaugural de l'Arts Santa Mònica, on s'exposen obres d'artistes que han treballat en aquests centres, no és més que una demostració de poder i una escopinada a la cara d'aquella gent que, durant anys, ha treballat per tirar endavant espais situats fora de la lògica dels governs, centrada en el treball dels processos de creació, en la formació, en la relació amb el territori. Com a mostra, l'exhibició de la *roulotte* de Can Xalant penjada a la porta de l'Arts Santa Mònica. No hi havia diners per sostenir els centres, deien. Ara, tots aquests diners estan a disposició de la nova direcció del centre, és a dir, d'una política d'aparador, mediàtica i lluny del que hauria de ser una política cultural pública.

La utilització d'allò públic per part d'una elit s'ha instal·lat al nostre imaginari amb una absoluta impunitat

En el segon cas, el MNAC és un consorci constituït per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i el Ministeri de Cultura. La seva funció principal és la conservació i la difusió de l'art català des del romànic fins a la primera meitat del segle xx. Entre les seves patrocinadores principals, hi figuren empreses com Gas Natural Fenosa i Endesa, el Banc Santander, la Fundació Abertis, la Fundació ACS, els diaris *La Vanguardia* i *El País*, RTVE o TV3. En aquest context, no resulta gens estrany que un magnat de l'acer, el més important del món, tingui a la seva disposició no tan sols el Museu, sinó també la ciutat, per a una celebració particular on

s'han convidat les autoritats polítiques locals. Tampoc no és estrany que ningú es preocupi de l'origen dels diners del magnat, ni de l'explotació laboral a què sotmet les seves treballadores, ni de les acusacions sobre finançament il·legal a polítics a canvi de privilegis en els seus negocis, ni de la contaminació ambiental que causen les seves empreses.

Però, no és la primera vegada que passa això ni serà la última. El MNAC ha acollit banquets d'empreses, una festa privada amb l'actuació dels Rolling Stones a la Sala Oval, la celebració del 60 aniversari del president del Deutsch Bank, del president de Gas Natural... És ben fàcil, a la seva web, podem trobar el formulari que permet reservar el Museu per fer-hi un banquet per a 1.200 persones, el restaurant Òleum, la Sala de la Cúpula o la Terrassa, ideals per a grups VIP més reduïts. En tots els casos, és possible disposar de visites exclusives a les sales del museu, un

Focs d'artifici durant el casament de la neboda del multimilionari indi Lakshmi Mittal al MNAC el 10 de desembre / CARLOS MORENO

cop tancades al públic, "el complement perfecte que afegirà un plus d'exclusivitat a la vostra celebració". I tot això se'ns explica com a exemple de bona gestió. En fi, que això ja ens ho van fer creure amb el Palau de la Música Catalana i el cas Millet.

La cultura no s'escapa del sistema corrupte en què vivim; la utilització d'allò públic per part d'un grup reduït de gent s'han instal·lat al nostre imaginari amb una absoluta normalitat i impunitat. I mentrestant, les artistes i les treballadores de la cultura continuen vivint de manera precària, molt lluny d'un sistema de reconeixement dels seus drets socials o laborals. Només cal seguir els diners, d'on vénen, on van i com s'utilitzen, per descobrir quina és la política cultural d'aquests governs.

Com diria Miquel Noguera, "pero, qué mierda de política es esta?". Nosaltres continuem apostant per una cultura de base, pel teixit creatiu, per uns equipaments culturals al servei de la ciutadania. ◀

José Castanys Pérez

Teoría e historia de la revolución noviolenta

ISBN 978-84-92559-48-0 | 328 pàgs. | 20 €

www.editorialvirus.net | www.viruslibreria.net | info@viruseditorial.net

editorial virus

POCA BROMA.

‘Órdago’ separatista

Aquests dies són ideals per perfeccionar els nostres coneixements de castellà. Només cal llegir els editorials dels diaris de Madrid sobre el referèndum d'independència per topar amb tota mena de termes recargolats, com si, parlant de Catalunya, volguessin refermar, de pas, la seva espanyolitat utilitzant el lèxic més castís. Per exemple, les àgils plomes castellaneres titllen el procés sobiranista d'*órdago separatista*. Pots ser no saben que *órdago*, a desgrat seu, és una paraula d'origen basc (que vol dir *vet aquí*) i fa referència a una jugada del mus (també, a desgrat seu, un joc de cartes segurament d'origen basc). El mot *órdago* ha quedat fixat com una metàfora-clixé per referir-se a un desafiament, però, què voleu que us digui: és sentir dir *órdago* i imaginar una colla de jubilats al casinet del poble amb un caliqueny mig consumit a la boca i una copeta d'anís a la taula, possiblement xapurrejant èuscar, LAPAO o vés a saber quina llengua vernacle. O bé, pensar en la gentada de la fira de Santa Lúcia, per la similitud amb el vesc castellà o *muérdago*. Tot plegat, imatges molt casolanes i poc amenaçadores. Igual que les cròniques taurines, tan riques com incomprendibles, aquests esforços per disfressar bestieses amb literatura ens provoquen una perplexa indiferència.

regaladirecta

La campanya de memos de la DIRECTA ha arrencat amb força. Des de la setmana passada, podeu elaborar els vostres memos i afegir-hi el hashtag #regaladirecta per convidar la gent a subscriure-s'hi. Els memos que corren són d'allò més recurrents i de bon grat en fariem un recull aquí, però tenim una missió de servei públic: sabem que hi ha una regla no escrita que diu que la probabilitat que qualsevol iniciativa a Internet acabi fent servir gatets per reforçar els seus arguments tendeix a 1. Així doncs, per si teniu temptacions d'utilitzar gatets (i perquè sabem que a Barri Internet tenen una fixació preocupant amb aquests animals), ens avancem nosaltres amb aquest meme. De res!

AQUEST ANY PERILLA EL TRADICIONAL DISCURS DE NADAL DEL REI: A MÉS A MÉS DELS CASOS DE CORRUPCIÓ DE LA FAMÍLIA REIAL, DELS AFERS DE LA VIDA PRIVADA (I NO TAN PRIVADA) D'ALGUNS DELS SEUS MEMBRES I DEL MARRONAS INDEPE QUE SE LI GIRA, EL MÉS PROBABLE ÉS QUE, QUAN TOQUI ENREGISTRAR EL VIDEO, EL REI ESTIGUI UN ALTRE COP A CAL MECÀNIC. QUEDAREM ORFES, POBRES PLEBEUS, EXPECTANTS DavANT LA TELE? NO POT SER! SI AIXÓ ARRIBÉS A PASSAR...

QUI HAURIA DE FER EL DISCURS DE NADAL?

QUÉ PASA, NENS, SOY FROILÁN EL PEQUEÑO TERRORISTA, Y ES PARA MÍ UN MOTIVO DE ORGULLO Y SATISFACCIÓN EL DESEAROS UNAS BLANCAS NAVIDADES, GUIÑO GUIÑO

SENSE CAP MENA DE DUBTE, LA PERSONA QUE MEREIX MÉS FER EL DISCURS REIAL ÉS EL BARBUT de "COMPRAM SABADELL" SOBRE UNA BASE RÍTMICA TRENADA PEL D.J. DUM-DU DUM DUM.

PRACTICA EL PE-KWONDO EL TAI-TXI Y EL CANTE JONDO

DESGRANAR UNES RIMES QUE AVALIN LES ASPIRACIONES DE LA GENT MODESTA DE TOT EL PLANETA. OPTATIU: HO POT FER VESTIT DE GRAN BARRUFET.

BARRI INTERNET

@Hibai_ — @josianito

HOAX

Citacions populars falses

“Els feixistes del futur s’anomenaran antifeixistes a si mateixos”. Aquesta frase de Winston Churchill és, probablement, la citació més repetida pels #LET (Liberals En Twitter, l’etiqueta dels neoliberals militants a les xarxes socials). Però és falsa. Churchill mai no va pronunciar aquesta frase.

Entre els sectors *neoindepes* (els de “primer la independència i després ja veurem”), la citació de moda a les xarxes socials és aquesta: “Declarem que, segons el Dret Internacional, no existeix cap norma que prohibeixi les declaracions unilaterals d’independència. Declarem que, quan hi ha contradicció entre la legalitat constitucional d’un Estat i la voluntat democràtica,

preval aquesta segona. I declarem que, en una societat democràtica, a diferència d’una dictadura, no és la llei qui determina la voluntat de la ciutadania, sinó que és aquesta la que crea i modifica, quan sigui necessari, la legalitat vigent”.

Aquesta frase s’atribueix a la Cort Internacional de Justícia, que, a través del seu dictamen (no pas sentència), s’hauria pronunciat a favor de la legalitat de la declaració unilateral d’independència de Kosovo. Però el tribunal no va dir aquesta frase en cap moment. És més, va dir que valorar les declaracions unilaterals d’independència en abstracte no era la seva comesa, contràriament al que pretén expressar la citació falsa.

WEBS

Els deu vídeos més vistos de Youtube 2103

El vídeo més vist ha estat una bestiesa d’Ylvis que es diu *The Fox (What Does the Fox Says)*. Com sabeu, el 2013 ha estat l’any del Harlem Shake, una moda que va durar gairebé cinc mesos. El vídeo *Harlem Shake (original army edition)* fet per Kennethaakonsen, on surt l’exèrcit noruec fent el famós ball, és el segon més vist de 2013. En tercer lloc, trobem un vídeo de ximpleries amb

animals: *How Animals Eat Their Food*, de MisterEpicMann. El quart lloc és per la cantant de qui més han parlat els mitjans aquest any, Miley Cyrus i el seu “Wrecking Ball”, però no és pas el vídeo original, sinó la *Chatroulette Version* feta per l’humorista Steve Kardynal. Després ve el *Baby&me / the new evian film*, d’Evian Babies. Els nadons són una aposta segura per tenir visites a Youtube...

CAMPANYES

Memes per animar a regalar la DIRECTA

Com vam anunciar la setmana passada, amb l’ànim d’aconseguir que, enguany, el regal de moda sigui una subscripció a la DIRECTA, estem llançant una

campanya viral a base de memes. Us animem a participar a la campanya fent els vostres propis memes. Com més siguem, més riurem.

EPIC FAIL

“Vegetarià o normal”, segons El Corté Inglés

“Ets vegetarià? Tenim una secció per a tu. Ets normal?”. Sense comentaris. L’intent de rectificació del *community manager* d’El Corte Inglés gairebé és pitjor

WEBS

La cultura ‘narco’ a la xarxa

Mèxic, el narcotràfic s’està convertint en una pràctica que va molt més allà d’una mera activitat delictiva per conformar una veritable cultura. La importància del narco, especialment a regions com Sinaloa, és tan gran que té la seva pròpia religió (amb un sant Jesús Malverde i tot, que rep ofrenes de la gent que ha de fer un viatge al nord a la seva pròpia capella), el seu gènere musical (els *narcocorridos*), les seves produccions de cinema (amb pel·lícules realment taquillers tant a Mèxic com entre la comunitat llatina dels Estats Units), centres d’art (a Monterrey, s’està a punt d’inaugurar un dels museus més grans de Mèxic, finançat -es diu- amb diners que necessiten ser *rentats*) i una admiració popular que transcendeix la gent involucrada en el negoci.

Un dels pilars d’aquesta cultura, cada vegada menys *underground*, és la difusió a la xarxa, on podem trobar notícies relacionades amb el tema i, fins i tot, pàgines de facebook on els *narcos* presumeixen de les seves gestes. Us deixem alguns links d’aquest fenomen tan ambivalent. Alguns dels milers d’exemples:

- Facebook <https://es-es.facebook.com/NarcoBlog>
- Mixtape de *narcocorridos* <https://soundcloud.com/estilosucio/djwhopper-corridos-mix-free>
- Pel·lícula *Cárteles Unidos* www.youtube.com/watch?v=40AqGqSZnjs
- Facebook exaltant la figura de Chapo Guzmán *jefe de jefes* www.facebook.com/pages/El-chapo-guzman-para-presidente/396293177073787

/ ROBERT BONET

«Som contínuament incòmodes i això ens fa sentir còmodes»

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

On us va conèixer?
Ens vam conèixer al carrer i, després, coincidíem a bars de Ciutat Vella com el Fantàstic -situat prop d'Escudellers-, l'Increíble pero cierto -que va funcionar un mes al costat del Sidecar- o l'Anarkos, també conegut pel Minichimpón. Ens movíem per allà. Però la presa de contacte venia a través de l'estètica, que et posava en comú amb qui et creuaves pel carrer. Era emocionant trobar-te una altra punki.

Persegüeu la provocació?

Preteníem una reacció positiva de la gent, però, encara avui, es prejutja en funció de l'aparença. La nostra és una actitud intuïtiva contra el sistema i la vestimenta és una manera d'expressar-ho. Al capdavant, tothom busca la seva identitat, però, a diferència dels joves d'avui, nosaltres la mantenim perquè està ben fonamentada.

En què es basa?

En els valors antisistema. Contra la societat de consum i la moda que volen imposar-nos. A Addidas, no li devem res. En canvi, vestir una jaqueta plena de xapes dels nostres grups de música ens dóna sentit. Això és el punk, que, amb els anys, s'ha diversificat en nombroses tendències.

Per què no va entrar al moviment hippy?

Els hippies es van columpiar en la glòria. Fotien una música enrevessada i coberta de *superstars*, mentre el punk anava fent soroll per sota. No volíem ser perfectes, sinó irreverents. Nosaltres som una contracultura que surt dels budells i on tothom pot sentir-se còmode. Hi ha gent que, socialment, es pot considerar rara o imperfecta. En altres moviments, això no es produeix.

Fins a quin punt us ha connectat amb les lluites socials?

Hi ha de tot, però la majoria hem necessitat practicar el rebuig al sistema. Ser punk t'uneix contra les injustícies i, a excepció del *peunegrisme* o dels nazis-punks -que han perjudicat el moviment-, som antiracistes i antiautoritaris; som contínuament incòmodes i això ens fa sentir còmodes.

Un dels vostres lemes és *fes-t'ho tu mateixa*. No és un cant a l'individualisme?

Som individualitats ratllants i, malgrat el perill de caure en l'autodestrucció, a moltes ens ha unit per riure i transgredir. Així hem sobreviscut.

La droga és molt present en l'imaginari del moviment. Què hi ha de cert?

Les drogues van destruir molts hippies contraculturals, mentre que, entre els punks, la nostra generació va lluitar com cap altra per dissuadir la gent de prendre'n. Hi ha un cartell punk que diu: *Per la teva llibertat, que no t'enganxin!*

I quant al masclisme?

Si un punk tenia alguna tendència sexista, perquè l'educació així ens ho ha transmès, amb el temps, l'ha corregit. En les relacions de parella, cada cas és particular, però, com a moviment, hem sigut molt autoexigents en aquest àmbit. Precisament per això hi ha tantes dones, perquè podem ser nosaltres mateixes.

Fora de la llegenda *No future*, què plantegeu?

Ho destruiríem tot per construir un món radicalment nou. De fet, ho experimentem a través de l'okupació o la creació d'espais col·lectius. La gent ens veu estranyes, però, quan ens tracta, s'adona de la validesa dels nostres ideals. Només cal veure la vigència de les lletres punks dels 80. Socialment, han estat molt educatives i ens han donat la raó. Mirem, sinó, l'Estat policial en què s'ha convertit Barcelona, on domina l'avarícia i es reprimeix la gent més dèbil. Potser, en lloc de dir que no hi ha futur, ara hauríem de dir que no hi ha present.

Existeix alguna fornada de joves amb el mateix esperit?

Ha sorgit un punk cretí que projecta la mateixa actitud que projectàvem nosaltres quan ens oposàvem a la moral cristiana fent una pintada a la paret de Santa Maria del Mar on deia: *Cristians als lleons!* Com que anem enrere pel que fa a drets i llibertats, musicalment, també hi anem. Si l'actual moguda negra és un *revival* del rock sinistre dels 80, aquest punk cretí s'assembla força als orígens del nostre moviment. ◀

Silvia Resorte, Alicia Volter i Isa Pelle

Punks dels anys 80

Crestes, pantalons arrapats, mirades punxants i una ironia a prova de bomba. Silvia Resorte, Alicia Volter i Isa Pelle, joves durant la dècada dels 80, continuen fent del punk una manera de viure per subvertir el sistema sorgit de la transició, que, sota diferents formes, exclou capes molt àmplies de la població. Expliquen que algunes coses han canviat -"abans, ens escrivíem cartes i intercanviàvem cassetts i viatjar a Londres a conèixer la moguda d'allà era un privilegi"-, però asseguren que l'essència del moviment és completament vigent. Tot i saber que el sistema n'usurpa l'estètica per fer-ne un producte de consum, es mantenen fidels al caràcter irreverent que tant molesta el poder. La vida d'aquestes i altres pioneres del punk, que avui voregen els 50 anys, queda recollida al reportatge 'Peligro social', realitzat per un grup d'estudiants del Màster en Teoria i Pràctica del Documental Creatiu de la UAB. A través d'aquesta finestra, ens acostem a les dones d'un moviment resistent a les modes i genuïnament rebel contra qualsevol tipus d'opressió.